

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra politologie a evropských studií

Ivan Hazucha

Prepojenie Ruska na európske krajne pravicové strany

Bakalárska práca

Vedúca práce: Mgr. Veronika Krátka Špalková

OLOMOUC 2022

Prehlasujem, že som túto bakalársku prácu vypracoval samostatne a uviedol všetky použité
pramene a literatúru.

V Olomouci dňa 18. 4. 2022

Podpis:

Ďakujem Mgr. Veronike Krátkej Špalkovej za odborné vedenie práce, konzultovanie a za cenné rady týkajúce sa či už obsahovej alebo formálnej stránky tohto textu.

Zoznam skratiek

AfD	Alternative für Deutschland
DF	Dansk Folkeparti
EKRE	Eesti Konservatiivne Rahvaerakond
ENR	European New Right
EP	Európsky parlament
EÚ	Európska únia
FPÖ	Freiheitliche Partei Österreichs
ID	Identity and Democracy
PS	Perussuomalaiset
PVV	Partij Voor de Vrijheid
RCV	Roll-call votes
RF	Ruská federácia
RN	Rally National/Rassemblement National
SPD	Svoboda a přímá demokracie
VB	Vlaams Belang

Obsah

1. História a definícia krajnej pravice v Európe	5
2. História prepojení krajnej pravice a Ruska	8
3. Prepojenia Ruska na krajne pravicové strany v Európe	13
3.1. Strana slobody Rakúska (FPÖ).....	13
3.3. Sloboda a priama demokracia (SPD).....	16
3.4. Dánska ľudová strana (Dansk Folkeparti).....	17
3.5. Rassemblement national (RN).....	18
3.6. Alternatíva pre Nemecko (AfD)	19
3.7. Strana za slobodu – Holandsko (Partij Voor de Vrijheid).....	21
4. Hlasovanie krajne pravicových strán v Európskom parlamente	22
4.1. Metodológia.....	23
4.2. Diskusia	29
5. Reakcia krajnej pravice na ruskú inváziu na Ukrajine	34
Záver.....	38
Zoznam použitých zdrojov	40
Pramene	40
Literatúra	43
Abstrakt (SK)	51
Kľúčové slová	51
Abstract (EN)	52
Keywords	52

Úvod

Vzťah medzi Ruskou federáciou (RF) a Európskou úniou (EÚ) od počiatku nového tisícročia postupne upadal a svoj najnižší bod dosiahol v roku 2014 po ukrajinskej kríze. Od tej doby sa vzájomné problémy hromadili a neexistovala žiadna spoločná agenda, vďaka ktorej by v prevládajúcej situácii mohlo dôjsť ku akémukoľvek zlomu. Vo februári 2021 pricestoval šéf diplomacie EÚ, Josep Borrell, do Moskvy, aby diskutoval o „napätých vzťahoch medzi EÚ a Ruskom,“ uprostred prebiehajúceho procesu s lídrom opozície Alexejom Navalným a protestov proti jeho zadržaniu. (Borell, 2021) Pri návšteve Borrella, Rusko oznámilo vyhostenie troch európskych diplomatov (z Nemecka, Poľska a Švédska), ktorých obvinilo z účasti na protestoch. EÚ obhajovala diplomatov a oznámila odvetné vyhostenie. Samotný Borrell bol poslancami Európskeho parlamentu za túto návštevu ostro kritizovaný.

Rusko a Európa majú historické a civilizačné väzby, ktoré sú životne dôležité pre udržanie regionálneho mieru, dlhodobej bezpečnosti a stability. Ich vzťah ale zostáva rukojemníkom situácie na východe Ukrajiny. Európa je trvalým a rastúcim zdrojom ruskej neistoty. Riziko, že sa Severoatlantická aliancia (NATO) a Európska únia (EÚ) dostanú hlbšie do postsovietskeho priestoru má pre Rusko veľký význam. Ruská zahranično-politická aktivita v Európe nie je ničím novým, ale od roku 2014 sa stále vyvíja. Otázky, ktoré trápia Európu sú pre Rusko príležitosťou, ktorú sa snaží využiť vo svoj prospech. Vzostup krajne pravicových a populistických strán v Európe vytvoril pre Moskvu priestor na využitie ich proruskej rétoriky a negatívneho postoja k Bruselu.

V posledných rokoch, sme svedkami narastajúceho počtu krajne pravicových politikov chváliacich Putinovo Rusko. Obavy z tohto vývoja sú ešte výraznejšie vzhľadom na problémy, ktorými si EÚ prechádza. Medzi tie patrí imigrácia, nárast populizmu a nacionalizmu, terorizmus a v roku 2020 sa k tomu všetkému pridala taktiež pandémia. Spolupráca Ruska s krajnou pravickou, ktorá za problémy, ktorým Západ čelí, viní liberálnodemokratické vlády, má za úlohu ďalej podkopávať liberálnu demokraciu v Európe. Článok *Political Synergy: How the European Far-Right and Russia Have Joined Forces Against Brussels* v *Atlantisch Perspectief*, argumentuje, že dôvodom tejto spolupráce je napríklad snaha Ruska držať sa čo najbližšie k hlavným prúdom politiky na úrovni EÚ ale aj na domácej úrovni v európskych krajinách. Tieto strany tiež rozdeľujú európsku spoločnosť a odvracajú tak pozornosť jednotlivých krajín od zahraničných udalostí a problémov. (Futák-Campbell, 2020)

Andrew S. Weiss¹ píše v reporte *With Friends Like These: The Kremlin's Far-Right and Populist Connections in Italy and Austria*, že zámer Ruska v Európe je jasný, snaží sa držať kontinent rozdelený a slabý, aby tým narušilo jeho snahy o hegemoniu nad postsovietskymi krajinami. (Weiss, 2020) V štúdií, ktorú vykonal Political Capital² s názvom “*I am Eurasian*” - *The Kremlin connections of the Hungarian far-right*, sa uvádza, že funkciou krajnej pravice je destabilizácia EÚ, jej členských štátov a transatlantických vzťahov, legitímácia ruského režimu a jeho politik a zhromažďovanie informácií a šírenie dezinformácií. (Political Capital, 2015)

Vzťahy medzi Ruskom a krajnou pravcou sú komplexným problémom, ktorý sa nedá vysvetliť jedným určujúcim faktorom. Krajná pravica dnes v Európe predstavuje najväčšiu hrozbu pre liberálnu demokraciu a vníma Rusko a jeho režim ako jej alternatívu. 16. septembra 2021 vydal Európsky parlament odporúčania pre inštitúcie EÚ o riadení vzťahov s Ruskom. Dokument, za ktorým stojí 70 % poslancov, vyzýva EÚ, aby zrevidovala svoju súčasnú politiku voči Moskve. Nový prístup zavedie silnejšie odstrašujúce opatrenia proti agresii Kremľa a zároveň položí základy spolupráce s budúcim demokratickým Ruskom. Aj keď EP potvrdzuje záväzok „angažovanosti a selektívneho dialógu“ s Moskvou, ak je to potrebné, Putinov režim označuje za stagnujúcu autoritársku kleptokraciu, ktorá ohrozuje mier a bezpečnosť v Európe. Europoslanci uznávajú, že EÚ by mala urobiť viac pre boj proti škodlivému vplyvu Kremľa v rámci vlastných hraníc, a to aj medzi európskou politickou a podnikateľskou elitou. Taktiež požadujú jednotu medzi členskými štátmi EÚ, ako najlepšiu politiku, ktorá má Rusko odradiť od destabilizačných snáh v Európe. Poslanci tiež odporúčajú, aby EÚ vybudovala kapacity na zastavenie tokov špinavých peňazí z Ruska a na odhalenie skrytých finančných aktív autokratov a skorumpovaných oligarchov ruského režimu. Lepšia transparentnosť vkladov a výdavkov ruskej elity v EÚ by pomohla zabrániť ruskému financovaniu politických strán, hnutí a kampaní EÚ, ako aj investíciám do strategickej infraštruktúry a orgánov, píše sa v dokumente P9_TA(2021)0383, *Direction of EU-Russia political relations*.

Aj keď by sa mohlo zdať, že spolupráca medzi Ruskom a krajnou pravcou je vykonávaná systémom top-down, skôr by sa táto spolupráca dala charakterizovať ako bottom-up. Inak povedané, iniciatíva prichádza najmä zdola od jednotlivých proruských aktérov, ktorí

¹ Weiss je predsedom James Family Chair a viceprezidentom pre štúdium v Carnegie Endowment, kde dohliada na výskum Ruska a Eurázie. (Carnegie Endowment for international peace)

² Political Capital je nezávislý inštitút pre výskum, analýzu a poradenstvo založený v roku 2001 v Budapešti. (Political Capital, 2016)

tak konajú v snahe o politickú a ekonomickú odmenu a Kreml ich v týchto iniciatívach podporuje. (Galeotti, 2017: 13) Vzhľadom na to, že z Európy sa postupne stal významný hráč na medzinárodnom poli, zvýšil sa aj vplyv, ktorý Európa má na ostatné krajiny. Niektoré krajiny sa snažia rôznymi spôsobmi obhajovať svoje záujmy. Praktiky, akými to vykonávajú, sa dajú zhrnúť pod jednotný názov „sharp power“. Sharp power je prístup k medzinárodným záležitostiam, ktorý zvyčajne zahŕňa úsilie o cenzúru alebo použitie manipulácie na narušenie integrity nezávislých inštitúcií. Tento prístup využíva asymetriu medzi slobodnými a neslobodnými systémami, ktorá umožňuje autoritárskym režimom obmedzovať slobodné vyjadrovanie a narúšať politické prostredie v demokraciách a súčasne chrániť vlastné domáce verejné priestory pred demokratickými výzvami prichádzajúcimi zo zahraničia. (Walker, 2018)

Možná cesta týchto autoritárskych krajín ako lobovať za svoje záujmy vedie cez národné vlády, ktorých zástupcovia sedia a hlasujú či už v Európskej rade, alebo v EP. EP má spolurozhodovacie právomoci vo viacerých oblastiach záujmu autoritárskych krajín. Medzi tie oblasti patrí napríklad medzinárodný obchod, vstup nových členov do EÚ, alebo vnútorný trh. V prípade zahraničnej politiky sú právomoci EP obmedzenejšie. Hlasovanie v EP, ale môže mať vplyv na členské štáty napríklad pri vetovaní sankcií proti Rusku. EP je častokrát vykresľovaný ako tá menej dôležitá inštitúcia. V poslednom období, ale pribúdajú štúdie, ktoré analýzou EP, študujú vzťahy medzi EÚ a Ruskom. Vplyv EP na vonkajšie vzťahy EÚ sa zvyšuje a platí, že EP je oveľa ochotnejší prijímať hodnotovo orientované postoje vo forme uznesení alebo odporúčaní.

V rámci skúmania týchto prepojení budem hľadať odpoveď na nasledujúce 3 výskumné otázky:

1. *Aké sú formy spolupráce medzi krajnou pravnicou v Európe a Ruskom?*
2. *Do akých proruských aktivít sa zapájajú krajne pravicové strany v Európe?*
3. *Ako hlasujú krajne pravicové strany zo skupiny ID v Európskom parlamente?*

Štruktúra tejto práce bude rozdelená do 5 častí. V prvej časti zadefinujem krajnú pravicu v Európe a zhrniem jej históriu. Druhá časť sa bude zaoberať históriou prepojení krajnej pravice a Ruska. Tretia časť sa bude zaoberať spoluprácou konkrétnych pravicových strán zo skupiny ID, ktorá je prítomná v EP, a ruských vládnych predstaviteľov, podnikateľov, bánk a rôznych proruských organizácií. Štvrtá časť sa zameria na hlasovanie krajne pravicových strán v EP. Budem skúmať hlasovanie strán zo skupiny ID v otázkach týkajúcich sa Ruska v období od 2019 do 2022. Cieľom bude zistiť, či sú jednotlivé strany na základe hlasovaní skôr proruské,

alebo protiruské. Budem používať empirické údaje o hlasovaniach týkajúcich sa Ruska, ktoré sa uskutočnili v EP. Pri tomto skúmaní budem využívať najmä stránku votewatch.eu. V tejto kapitole tiež budem skúmať debaty v EP pri jednotlivých hlasovaniach a argumenty, ktoré v debatách jednotliví poslanci zo skupiny ID používajú. V piatej kapitole sa budem venovať reakciám krajne pravicových strán zo skupiny ID na ruskú inváziu na Ukrajinu v období od 24.2.2022 do 1.4.2022. V závere zhrniem zistenia, ktoré z môjho výskumu vyplynú.

Jedným z problémov typu tohto výskumu je obmedzený prístup k dátam, ktoré sú pre výskum relevantné. Vzťahy medzi európskou krajnou pravícou a Ruskom sú citlivou záležitosťou a je logické, že pri využívaní zdrojov bude obťažné použiť len oficiálne zdroje, či už sa týkajú ruskej vlády, alebo jednotlivých politických strán. Vzhľadom na to, že sa výskum bude týkať rôznych krajín, zdroje, ktoré budem využívať budú písané v rôznych jazykoch. Využívať budem rôzne typy zdrojov. Bude sa jednať o primárne aj sekundárne zdroje. Primárne zdroje sú produkované priamo krajne pravicovými európskymi stranami a zahŕňajú ich oficiálne dokumenty a reporty ich aktivít. Budú to tiež prejavy politikov, ich oficiálne vyjadrenia a oficiálna komunikácia pre médiá. Vo svojej práci taktiež použijem akademické zdroje ako sú knihy zaoberajúce sa európskou krajnou pravícou a ruskou domácou a zahraničnou politikou. Čerpať budem taktiež z printových a online médií a žurnalistických analýz a investigatívnych prác. Medzi ďalšie zdroje budú patriť tiež oficiálne reporty Európskeho parlamentu. Ďalej to budú analýzy produkované európskymi neziskovými organizáciami a oficiálne databázy sledujúce napríklad voľby a hlasovanie v Európskom parlamente, ako napríklad votewatch.eu, alebo databázy ako napríklad fakeobservers.org.

Pokiaľ ide o meranie postoja poslancov EP k Rusku, dostupné sú tzv. roll-call votes (RCV). RCV je hlasovanie, v ktorom si zákonodarcovia môžu zvoliť (áno, nie a zdržanie sa hlasovania) a zaznamenáva sa pre každého jednotlivca, identifikovaného menom, do zápisnice. Záznamy RCV teda poskytujú informácie o postoji každého poslanca ku konkrétnej problematike. Všetky ostatné hlasovacie postupy, buď zdvihnutím ruky alebo elektronické hlasovanie, nezaznamenávajú spôsob hlasovania každého jednotlivého poslanca EP. Procedúru RCV spravidla zvolávajú politické skupiny v parlamente. RCV v EP pokrývajú širokú škálu problémov a je opodstatnené predpokladať, že tieto hlasovania by mali poskytnúť pomerne presný obraz správania sa jednotlivých europoslancov pri hlasovaní v EP.

1. História a definícia krajnej pravice v Európe

Anton Shekovtsov³ vo svojom článku *The Phenomenon of the European Far Right and Their Foreign Policy Positions*, tvrdí, že „krajná pravica“ je zastrešujúci pojem, ktorý označuje široké spektrum ideológov, skupín, hnutí a politických strán, ktoré sú napravo od stredovej pravice. (Shekovtsov, 2021) Pre krajnú pravicu je veľmi dôležitý národ, ktorý je vždy vnímaný ako v úpadku alebo ohrozený vnútornými alebo vonkajšími silami. Krajná pravica sa preto častokrát pasuje do role ochrancu národa pred týmito nebezpečnými silami. Prejavy krajnej pravice sú však rôznorodé. Fašizmus bola úplne prvá krajne pravicová ideológia, ktorá sa celosvetovo presadila a môžeme ho definovať ako: *„revolučný druh politického modernizmu pochádzajúci z raného dvadsiateho storočia, ktorého poslaním je bojovať proti údajne degeneratívnym silám súčasných dejín (dekadencii) prinesením alternatívnej modernosti a dočasnosti („nového poriadku“ a „novej éry“) na základe znovuzrodenia alebo palingenézy národa. Fašisti vnímajú národ ako organizmus, formovaný historickými, kultúrnymi a v niektorých prípadoch etnickými a dedičnými faktormi, ako mýtický konštrukt nezlučiteľný s liberálnymi, konzervatívnymi a komunistickými teóriami spoločnosti.“* (Griffin, 2007: 181)

Po porážke Tretej ríše západnými liberálnymi demokraciami a Sovietskym zväzom sa fašizmus v západnej Európe pretransformoval do troch hlavných foriem. Shekhovtsov (2021a) za tieto tri formy považuje neofašizmus a neonacizmus, Európsku Novú Pravicu (ENR) a radikálne pravicové politické strany. Prvá forma, neofašistické skupiny a väčšie organizácie, boli vo väčšine prípadov príliš ideologicky extrémne na to aby sa mohli zúčastniť volebných procesov. Fašistické skupiny ale spolu navzájom nadväzovali kontakty naprieč Západom a niektoré aj vytvárali celoeurópske spojenectvá, napr. Nový európsky poriadok (Nouvel ordre européen) alebo Španielsky kruh Priatelí Európy (CEDADE). (Shekhovtsov, 2021a)

Druhá forma fašizmu bola spojená s nadnárodnou sieťou think-tankov, časopisov a konferencií, označovaných ako Nová Pravica alebo neskôr European New Right (ENR). Je to jednoznačne najsofistikovanejšie prestrojenie fašistickej radikálnej pravice od konca vojny. Charakteristickým znakom ENR je jej viera, že súčasný svetový systém je nielen dekadentný, ale že nakoniec ustúpi novému typu civilizácie založenej na mýtických silách. (Griffin, 2000) ENR dávala prednosť skôr sociokultúrnym otázkam, ktoré súviseli s národnou identitou a jej ústredný politický program možno chápať ako reakciu na eróziu systému etno-národnej

³ Politológ, Viedenská univerzita, Rakúsko. PhD (UCL,2018). Vedecký výskum: radikálny pravicový populizmus, antiliberálne tendencie, ruská zahraničná politika. (Shekhovtsov)

dominancie, ktorá charakterizovala veľkú časť histórie moderných národných štátov. (Betz & Johnson, 2004: 323) Jens Rydgren⁴ uvádza, že podľa ENR existuje niekoľko hrozieb voči národnej identite, z ktorých najdôležitejšou je údajná invázia imigrantov. Imigranti z moslimských krajín sú označovaní za obzvlášť ohrozujúcich európske hodnoty. (Rydgren 2007: 244) Ďalšie hrozby sú nadnárodné subjekty, akými sú napríklad Európska únia a čoraz viac aj nadnárodné korporácie a hospodárska globalizácia, ako aj kozmopolitné elity a iné procesy, o ktorých sa predpokladá, že podporujú univerzalizáciu a homogenizáciu. (Betz & Johnson, 2004)

Tretia forma povojnovej krajne pravicovej politiky je fenomén radikálnych pravicových politických strán. Betz (1993: 663) vznik týchto strán označuje ako reakciu na konflikty, ktoré vznikli prechodom na post-industriálny kapitalizmus. Michael Minkenberg⁵, tvrdí, že historický pôvod pravicového radikalizmu pramení vo vzájomnej závislosti budovania národa, demokratizácie, industrializácie a rastúcej dôležitosti prírodných vied. Varianty pravicovej ideológie môžu byť rozlíšené na základe kritérií ideológie a organizačných štruktúr. (Minkenberg, 2002: 337)

Cas Mudde⁶ zase popisuje radikálny pravicový populizmus ako špecifickú formu nacionalizmu, ktorá nie je len umiernenou formou extrémnej pravice, vrátane fašizmu, národného socializmu, neofašizmu a neonacizmu. Je to špeciálna forma širšej radikálnej pravice, ktorá zahŕňa aj nepopulistické myšlienky a hnutia. (Mudde, 2007) „*Pravicový radikalizmus tvrdo kritizuje liberálnu demokraciu, zatiaľ čo pravicový extrémizmus ju plne odmieta.*“ (Shekhovtsov, 2021a) Radikálne pravicové strany teda sú demokratické, aj keď mnohým základným hodnotám liberálnej demokracie oponujú. Extrémna pravica je zase antidemokratická a úplne oponuje základným princípom suverenity ľudí. (Mudde, 2007)

Niektoré radikálne pravicové strany sa ale postupom času de-radikalizovali a to z dôvodu získania väčšej popularity. Členov, ktorí majú extrémne pravicové pozadie častokrát dávajú do úradia, práve kvôli ich rétorike, ktorá môže byť škodlivá pre úspech vo voľbách. Príkladom je podľa Shekhovtsova (2021) napríklad Marine Le Pen, ktorá vylúčila zo strany Front National svojho otca, Jeana-Marieho Le Pena a premenovala ju na Rassemblement

⁴ Jens Rydgren je švédsky politický komentátor a profesor sociológie na Štokholmskej univerzite. Špecializuje sa na výskum politickej sociológie, dlhé roky študuje populistické pravicové strany. (Stockholms universitet)

⁵ Michael Minkenberg, Dr. Phil. habil., narodený v roku 1959, je profesorom politických vied na Európskej univerzite Viadrina vo Frankfurte. (Europa-Universität Viadrina)

⁶ Cas Mudde je holandský politológ, ktorý sa zameriava na politický extrémizmus a populizmus v Európe a Spojených štátoch. Jeho výskum zahŕňa oblasti politických strán, extrémizmu, demokracie, občianskej spoločnosti a európskej politiky. (University of Georgia)

National. Talianska Lega Nord taktiež po krátkom pôsobení vo vláde priblížila skôr k stredovej pravici. Taktiež maďarská strana Jobbik sa od roku 2016 postupne de-radikalizovala a v súčasnosti je súčasťou širokej demokratickej koalície proti Fideszu, Viktora Orbána. Fidesz sa ale zase naopak skôr radikalizoval a príkladov je viacero. Minkenberg (2017: 32) uvádza, že niekedy namiesto de-radikalizácie dochádza k tomu, že krajne pravicové strany naopak skôr radikalizujú mainstreamové strany, napríklad po účasti vo vládnej koalícii.

2. História prepojení krajnej pravice a Ruska

V posttotalitnom Rusku začali byť preukázateľne prítomné rôzne pravicové hnutia, ktoré by sa dali charakterizovať ako fašistické, alebo národne socialistické. Uvoľnili sa tiež podmienky pre cestovanie medzi západnou Európou a Sovietskym zväzom a preto ruskí ultranacionalisti mohli ľahšie budovať vzťahy so svojimi západnými partnermi. Západná extrémna pravica bola prepojená rôznymi spôsobmi k svojim ruským náprotivkom a mala na nich značný vplyv (Parland, 2005), čo sa pokúsim ukázať v tejto kapitole.

Prepojenia medzi západoeurópskou a ruskou pravickou boli rozmanité. Podľa Waltera Laquera⁷: „francúzska a belgická nová pravica dodávala literatúru a zrejme aj nejaké peniaze ruským neofašistickým skupinám.“ (Laquer, 1996: 142) Spolupráca medzi neofašistami ale môže byť niekedy ťažká, francúzska nová pravica bola odmietnutá väčšinou ruských pravicových extrémistov ako nevhodná a dokonca kontraproduktívna na ruskej pôde. (Laquer, 1996) V podmienkach akútnej systémovej krízy, ktorá charakterizovala postkomunistické Rusko, sa rýchlo sformovalo množstvo konvenčných politických strán reprezentujúcich extrémnu a radikálnu pravicu. Jedným z faktorov, ktoré podporili tento rýchly rast, bola pripravenosť ruských elít spolupracovať s Európskou novou pravickou. V dôsledku toho sa Rusko stalo najviac úrodným biotopom na svete pre tvorbu skupinových aj neskupinových formácií ultranacionalizmu s veľkou rôznorodosťou individuálnych ideologických komponentov. (Griffin, 2003)

Príkladom je vzostup neofašistu Alexandra Dugina, ktorý sa stal politickým poradcom s úzkymi väzbami na zákonodarnú aj výkonnú zložku ruského štátu, keď v polovici 90. rokov pôsobil ako oficiálny poradca predsedu ruského parlamentu a vypracoval ideológiu známu ako neoeurazianizmus. (Umland, 2010) Ten vníma Rusko ako eurázijský „Heartland“, kvôli jeho geografickej polohe. Rusi sú považovaní za národ, ktorý má zodpovednosť za vytvorenie protiváhy voči USA a ich spojencom. Spojené štáty sa podľa tejto ideológie snažia vytvoriť politickú, ekonomickú a ideologickú hegemoniu, ktorá je hrozbou pre všetkých ostatných a geopolitická misia Ruska je zachrániť ľudstvo. (Parland, 2005: 110)

Dugin bol už na začiatku svojej kariéry výnimočný v tom, že vyhľadával kontakty s poprednými západnými pravicovo-extrémistickými intelektuálmi. Vybudoval si osobné

⁷ Laqueur bol americký historik, novinár a politický komentátor nemeckého pôvodu. Bol vplyvným odborníkom na témy terorizmu a politického násillia. (Muller, 2018)

kontakty s európskou krajnou pravickou v dvoch etapách: prvá bola medzi rokmi 1989–1990 a 1994, počas ktorej Dugin podnikol niekoľko ciest do Francúzska, Talianska a Španielska. Druhá etapa sa začala v roku 2000, kedy si vybuďoval vzťahy s tureckými, maďarskými a gréckymi kolegami.. V rokoch 1989–1990 bol Dugin neznámy, mladý ruský filozof a prvé kontakty, ktoré získaval vo Francúzsku, Taliansku a Španielsku výrazne ovplyvnili jeho myslenie. (Laruelle, 2015, 2018)

Počas návštevy západnej Európy v roku 1989 sa stretol s množstvom známych ultranacionalistických európskych publicistov vrátane Jean-FranÁoisa Thiriarta a Claudia Muttiho. Mutti tiež predstavil Dugina Philippovi Bailletovi. Stretli sa v Paríži v januári 1991. Baillet je francúzsky krajne pravicový publicista a prekladateľ talianskej pravicovo-extrémistickej literatúry. Tieto počiatkové kontakty vo Francúzsku, Taliansku a Španielsku boli kľúčové, pretože vďaka nim sa Dugin predstavil rôznym kruhom západoeurópskej krajnej pravice. Duginova komunikácia so západoeurópskymi krajne pravicovými a mainstreamovými intelektuálmi bola niekedy obmedzená len na korešpondenciu obyčajnou poštou, a niekedy dostával od svojich korešpondentov knihy a časopisy, ale taktiež sa Dugin zúčastnil na ich konferenciách a seminároch. (Shenfield, 2001; Shekhovtsov, 2015; Laruelle, 2018)

Vyššie uvedené vzťahy si Dugin pôvodne budoval na posilnenie svojej pozície v ruských ultranacionalistických a mainstreamových kruhoch. Taktiež ale platí, že západoeurópski zástancovia Novej pravice a národného boľševizmu mali evidentne záujem v udržiavaní kontaktov s ruskými ultranacionalistickými skupinami, pretože zdanlivo verili v nadchádzajúcu červeno-hnedú revolúciu v Rusku. To by posilnilo ich vlastnú pozíciu v západnej Európe a mohlo by to skutočne viesť k vytvoreniu krajne pravicovej paneurópskej aliancie. (Umland, 2005; Shekhovtsov, 2015) Predstavitelia francúzskej novej pravice boli istú chvíľu čestnými hosťami v Moskve, ale čoskoro sa ukázalo, že to, čo ponúkali, bolo pre Rusko nevhodné. Napríklad francúzsku novú pravicu by ani vo sne nenapadlo prezentovať obrázky Himmlera a iných nacistických idolov vo svojich publikáciách. V skutočnosti svoje názory na rasu skrývali za etnopluralizmus. Dugin sa pokúsil predstaviť predstaviteľov francúzskej novej pravice ako veľkých obdivovateľov Ruska, ale ako uvádza Laquer, to jednoducho nebola pravda. (Laquer, 1996)

Dugin mal vplyv na takzvanú ENR aj čo sa týka takých strán, ako je nemecká Národná demokratická strana, Britská národná strana, Grécky Zlatý úsvit, maďarský Jobbik a francúzsky Národný front. Jeho myšlienky sú šírené skupinou s názvom Eurázijský zväz mládeže so sídlom

v Moskve, ktorá vysiela správy a analýzy prostredníctvom webovej stránky v ruštine, angličtine, rumunčine, srbčine, a ukrajinčine.⁸ Dugin tiež šíri svoje ideológie prostredníctvom rôznych politických, intelektuálnych a sociálnych sietí. Stretol sa s členmi francúzskej armády, ktorí boli kritickí voči prezidentovi Françoisovi Hollandovi. Ale jeho najväčším úspechom je, že sa stal hovorcom systematického anti-liberalizmu, ktorý umožnil Vladimírovi Putinovi napredovať nie ako tyranovi, ktorý nemá žiadne zásady, ale ako predstaviteľovi medzinárodnej filozofie. (Tolstoy, 2015)

Dugin ale nadviazal spojenie nielen s Novou pravnicou, ale aj s kruhmi vyjadrujúcimi otvorenú nostalgiiu za nacizmom, ako napríklad skupina Thule v Španielsku, ktorá je priamym potomkom neonacistickej skupiny CEDADE⁹ zo 60. rokov. Na jednej zo svojich prvých ciest do Európy, v roku 1993, sa Dugin stretol aj s Leonom Degrellem, zakladateľom fašistickej Walloon party Rexism, ktorá podporovala totálnu kolaboráciu s nacistami. Duginove talianske kontakty sa formovali okolo postavy fašistického mysliteľa Claudia Muttiho. Nemecké známosti vznikali neskôr, a to s časopisom Zuerst!, ktorý vznikol v roku 2010 ako nástupca neonacistického časopisu *Národ a Európa* na podporu pravicového myslenia v Nemecku a jeho prominentný žurnalista Manuel Ochesenreiter robil s Duginom viacero rozhovorov. Ochesenreiter neskôr taktiež cestoval na Donbas a slúžil ako nezávislý pozorovateľ „referenda“ na Kryme. (Coynash, 2018) Dugin tiež navštívil Fínsko na jar 2014, na pozvanie Johana Bäckmana, kontroverzného bojovníka za ľudské práva známeho svojimi proruskými postojmi. (Laruelle, 2015, 2018)

Ďalším kontaktom ruského ultranacionalistického tábora s európskou krajnou pravnicou je Vladimir Žirinovskij, vodca krajne pravicovej Liberálno-demokratickej strany Ruska, ktorý sa tiež pokúsil nadviazať vzťahy s európskymi radikálnymi pravicovými stranami. (Futák-Campbell, 2020) Žirinovskij už pri svojom prvom stretnutí s Le Penom¹⁰ navrhol založenie „Medzinárodného centra pravicových strán“ v Moskve a pozval Le Pena do Ruska. V roku 1996, keď Le Pen nakoniec navštívil Moskvu a zúčastnil sa na tlačovej konferencii, so Žirinovským hovoril o opätovnom založení paneurópskej krajne pravicovej aliancie, pod názvom „Únia pravicových síl Európy.“ (Isachenkov, 1996) Ďalším významným zahraničným

⁸ Odkaz na webovú stránku: <http://evrazia.org>

⁹ CEDADE bola neonacistická skupina a vydavateľstvo propagujúce celoeurópsky nacizmus s podporou Otta Skorzenyho, vodcu Waffen-SS, ktorý bojoval na východnom fronte. (Laruelle, 2018)

¹⁰ Le Pen je francúzsky krajne pravicový politik, ktorý pôsobil ako predseda Národného frontu v rokoch 1972 až 2011. V rokoch 2011 až 2015 pôsobil aj ako čestný predseda Národného frontu. (Britannica)

kontaktem Žirinovského v Jeľcinovej ére¹¹ bola krajne pravicová Nemecká ľudová únia (Deutsche Volksunion, DVU) a tiež Zmago Jelinčič, vodca Slovinskej národnej strany (Slovenska Nacionalna Stranka) a Vojislav Šešelj, zakladateľ a vodca Srbskej radikálnej strany (Srpska Radikalna Stranka, SRS). (Shekhovtsov, 2018; Moldovanov, 2019)

V priebehu 90-tych rokov obsadili Dugin a Žirinovskij rôzne pozície v ruskom politickom systéme. Dugin bol vplyvný ideológ a taktiež slúžil ako poradca Vladimíra Putina. V jeho knihe, *Putin vs Putin: Vladimir Putin viewed from the right*, Dugin vytvára svoj vlastný mýtus o Putinovi: „Putin ako osudový muž“ atď. (Höllwerth, 2015) Marcel van Herpen¹² tvrdí, že putinizmus nemožno zaradiť do existujúcich kategórií a zdá sa, že tento systém predstavuje úplne novú politickú formáciu, ktorá spochybnila existujúce politické modely. Napriek tomu van Herpen definoval putinizmus ako „*pravicový radikálny systém a hybridnú zmes Mussoliniho fašizmu, bonapartizmu a berlusconizmu.*“ (Herpen, 2013: 202; Mondry, Pavlov, 2019-2020)

Vzťah medzi duginizmom a putinizmom je však zložitý a rozsiahly. Dugin tvrdí, že eurázijská ideológia je pre Putina príliš radikálna a jeho režim ju nemôže akceptovať. Napriek tomu sa nedá ignorovať Duginov vplyv v postsovietskom Rusku. Putinov režim je definovaný ako niečo medzi nacionalizmom a pragmatizmom. A práve Putinov pragmatizmus je v rozpore s Duginovým romantizmom a militaristickými heslami neoeurazianizmu. Putin však potrebuje nacionalistickú a protizápadnú demagógiu na ospravedlnenie svojej súčasnej politiky. Samotný Dugin nie je spokojný s Putinovou politikou a považuje ho za politického realistu, ktorého snahu o rovnováhu medzi nacionalizmom a liberalizmom, nepovažuje za ideálne riešenie. (Laruelle, 2015, 2018)

Európska krajná pravica nemala koherentné postoje k Rusku až kým sa Vladimír Putin nestal tretíkrát ruským prezidentom v roku 2012. Vtedy začali postupne pribúdať pozitívne príbehy o Putinovom Rusku. Významným prvkom týchto príbehov bol antiamerikanizmus. Európska krajná pravica vníma Rusko ako geopolitickú protiváhu voči USA a NATO a ako štát, ktorý by mohol pomôcť Európe oslobodiť sa spod amerického vplyvu. Dôležitým naratívom je tiež údajná strata národnej suverenity v prospech Bruselu a pochvala voči Putinovi zato, že

¹¹ Boris Jeľcin bol ruský a bývalý sovietsky politik, ktorý pôsobil ako prvý prezident Ruskej federácie v rokoch 1991 až 1999. Členom Komunistickej strany Sovietskeho zväzu bol v rokoch 1961 až 1990. Neskôr vystupoval ako politicky nezávislý a bol vnímaný ako ideologicky spojený s liberalizmom a ruským nacionalizmom. Pojem Jeľcinova éra označuje postkomunistické obdobie v rokoch 1991 až 1999, kedy bol prezidentom. (Britannica-b)

¹² Marcel H. Van Herpen je bezpečnostný expert špecializujúci sa na Rusko, východnú Európu a postsovietske štáty. (<http://marcelhvanherpen.com/>)

zachováva ruskú suverenitu. Ďalším dôležitým krajne pravicovým príbehom o Putinovom Rusku je prijatie konzervatívneho postoja Putinovho režimu a dokonca aj jeho obrany takzvaných tradičných hodnôt. (Shekhovtsov, 2021a)

Ako bolo popísané v tejto kapitole, Rusko má dlhú a dobre zdokumentovanú históriu spojení s európskou krajnou pravice v Európe. Spája ich spoločný nepriateľ, ktorým sú Spojené štáty americké a liberalizmus (politický a niekedy, ale nie vždy aj ekonomický). Taktiež spolu zdieľajú názor, že Európska únia, je byrokratická a slúži záujmom USA, ktoré sa snažia zničiť autentické európske hodnoty a základnú identitu kontinentu. Spoločnú majú tiež víziu celoeurópskej budúcnosti pre „biele“ alebo „kresťanské“ národy, v ktorých by Rusko malo svoju dôležitú úlohu. (Laruelle, 2015, 2018)

3. Prepojenia Ruska na krajne pravicové strany v Európe

Ako bolo popísané v druhej časti tejto práce, spoluprácu medzi európskymi krajne pravicovými politikmi a ruskými aktérmi možno vysledovať až do začiatkov 90. rokov 20. storočia. Táto časť sa zaoberá niekoľkými prípadmi spolupráce medzi Ruskom a európskou krajnou pravnicou, konkrétne stranami, ktoré sú aj v Európskom parlamente a to od vypuknutia konfliktu s Ukrajinou v roku 2014. Po tejto udalosti sa zintenzívnila hybridná vojna nielen proti Ukrajine, ale aj proti Európe a Západu a Rusko sa taktiež viac snažilo získať kontakty v Európe. (Hansen, 2017) Nasledujúce strany tvoria v Európskom parlamente zoskupenie Identity and Democracy: Strana slobody Rakúska, Freiheitliche Partei Österreichs (FPÖ); belgický Flámsky záujem, Vlaams Belang (VB); česká Sloboda a priama demokracia, Svoboda a přímá demokracie (SPD); Dánska ľudová strana, Dansk Folkeparti (DF); Konzervatívna ľudová strana Estónska, Eesti Konservatiivne Rahvaerakond (EKRE); Fínska strana, Perussuomalaiset (PS); francúzsky Národný míting, Rassemblement national (RN); Alternatíva pre Nemecko, Alternative für Deutschland (AfD), talianska Liga (Lega) a holandská Strana slobody (Partij voor de Vrijheid).¹³ V tejto kapitole sa nebudem venovať fínskej a estónskej strane z dôvodu, že tieto strany sú skôr protiruské (v prípade EKRE), alebo je ich vzťah k Rusku len vágny, aj keď niektorí ich členovia majú obdiv napríklad k prezidentovi Trumpovi, ale aj prezidentovi Putinovi (v prípade PS). (Dennison & Pardijs, 2016)

Tieto strany oficiálne vstúpili do Európskeho parlamentu dňa 17. júna 2019. ID predstavuje najväčšie zhromaždenie konzervatívcov v Európe. Vstup Identity a Demokracie (ID) do Európskeho parlamentu signalizovala aj rastúca prítomnosť krajne pravicového krídla v európskej politike a erózia tradičných centristických strán. Navyše k protiimigrantskej rétorike a intenzívnemu euroskepticizmu, jedným z definujúcich rysov Identity a Demokracie je aj dôsledný tlak na normalizáciu a zlepšenie vzťahov s Ruskou federáciou. (DW, 2019)

3.1. Strana slobody Rakúska (FPÖ)

Strana Freiheitliche Partei Österreichs (Strana slobody Rakúska, FPÖ) preukázateľne prejavuje proruské tendencie. Strana vznikla v roku 1956 a odvtedy prešla viacerými ideovými zmenami. S rôznymi stupňami liberalizmu, ktoré sú prítomné v ideológii strany, ako aj s dôrazom na slobodu jednotlivca, nie je FPÖ typickou krajne pravicovou stranou¹⁴. Napriek

¹³ <https://www.idgroup.eu/members>

¹⁴ Piero Ignazi navrhol tri kritériá, ktoré by krajná pravica, mala spĺňať. Po prvé, musí byť na pravom konci ľavo-pravého spektra, pričom napravo od nej už nie je žiadna iná strana. Po druhé, mala by mať ideologické prepojenie

tomu FPÖ obhajuje pangermanizmus a protiimigračnú politiku, a preto ju médiá¹⁵¹⁶¹⁷ často označujú za krajne pravicovú stranu. (Hajba, 2014)

Čo sa týka zahraničnej politiky strany, FPÖ považuje Rusko za najdôležitejšieho partnera pre Európu a Rakúsko, najmä v energetike a v poľnohospodárskom sektore. Strana považuje americký intervencionizmus na Blízkom východe za mimoriadne problematický a EÚ by podľa nej nemala spolupracovať na riešení Sýrskej vojny s USA, ale preferujú spoluprácu s Ruskom. FPÖ je proti akémukoľvek spájaniu Rakúska s NATO a akceptuje ruskú sféru vplyvu na východe. (Dennison & Pardijs, 2016)

Prvé kontakty medzi FPÖ pod vedením Heinza-Christiana Stracheho a Ruskom sa datujú do roku 2007 kedy sa stretol s Putinom počas návštevy ruského prezidenta vo Viedni. (Bennhold, Schuetze, 2019) Strache zverejnil tri tlačové správy, v ktorých Putina srdečne víta v Rakúsku a vyjadril pochopenie pre Rusko v súvislosti so systémami protiraketovej obrany NATO vo východnej Európe. Taktiež zablahoželal strane Jednotné Rusko k víťazstvu vo voľbách do Dumy v decembri 2007. V roku 2008 Strache vyjadril podporu Rusku v rusko-gruzínskej vojne. Tento Stracheho postoj však nemusí byť nutne spôsobený vplyvom z Moskvy. Každopádne, FPÖ pod vedením Heinza-Christiana Stracheho bola zapojená do pochybných obchodov a procesov, ktoré sú čiastočne ideologické a čiastočne finančné.¹⁸ (Wiederwald, 2019)

V roku 2014 FPÖ podporila ruskú anexiu Krymu „pozorovaním“ „referenda“, ktoré medzinárodné spoločenstvo doteraz neuznalo. Niekoľko členov FPÖ, vrátane viceprimátora Viedne Johanna Gudenusa, navštívili Krym. Gudenus študoval v Rusku a bol členom výkonnej rady Spoločnosti rakúsko-ruského priateľstva. Jedným z jeho návrhov bolo napríklad vybudovanie širokorozchodnej železničnej trate z Moskvy do Viedne a opakovane vyzýval na ukončenie sankcií EÚ voči Rusku. V septembri 2014 bol spolu s poslankyňou Monikou Mühlwerth (FPÖ) „volebným pozorovateľom“ pri komunálnych voľbách v Petrohrade, ktoré označil za „*veľmi správne a demokraticky legitímne.*“ (Krekó, P., Schmid, F., Weidinger, 2017) Ďalšími pozorovateľmi referenda na Kryme zo strany FPÖ bol Johannes Hübner a Ewald Johann Stadler. (Shekhovtsov, 2014)

s fašistickou mytológiou a princípmi. Po tretie, musí vyjadrovať hodnoty, problémy a politiky, ktoré odmietajú (a zbavujú legitimity) demokratický systém (Kopeček, 2007).

¹⁵ (Strickland, 2018)

¹⁶ (McIntosh, 2019)

¹⁷ (Schulteis, 2019)

¹⁸ Nemecké noviny Süddeutsche Zeitung a Der Spiegel zverejnili dôkazy o tom, že bývalý rakúsky vicekancelár Heinz-Christian Strache a jeho kolega zrejme vyjednávali korupčné dohody s údajnou neterou ruského oligarchu blízkeho prezidentovi Vladimirovi Putinovi (Transparency International, 2019)

Aj keď nebolo preukázané, že by Rusko priamo finančne prispievalo do FPÖ, politické a diplomatické investície Kremľa do strany sa vyplatili. V októbri 2017 sa FPÖ stala treťou najväčšou stranou v Rakúsku. Väčšina členských štátov EÚ sa v posledných rokoch vyhýbala pozývaniu si prezidenta Putina. Pre Rakúsko to ale neplatilo. Putin sa napríklad zúčastnil svadby Karin Kneissl v júli 2018. (Knolle, 2018) Zábery z tejto svadby sa stali virálnymi. Kneissl bola nezávislá odborníčka na zahraničnú politiku predtým než bola nominovaná za ministerku zahraničných vecí krajne pravicovou FPÖ. Bola tiež neskôr odmenená nomináciou do predstavenstva ruského ropného gigantu Rosneft' v marci 2021 (RadioFreeEurope, 2021). Ďalším prepojením FPÖ a Ruska je dohoda o spolupráci so stranou Jednotné Rusko z roku 2016. (Reuters, 2016) Bola to prvá dohoda tohto druhu, podpísaná medzi stranou Jednotné Rusko a európskou krajne pravicovou stranou.

Na svadbe Karin Kneissl v roku 2018 sa zúčastnil aj rakúsky kancelár Sebastian Kurz. V tom čase, Rakúsko predsedalo EÚ. Prítomnosť Putina a Kurza na svadbe Kneisslovej bola vnímaná ako znak holubičieho prístupu Rakúska k Rusku. (Liechenstein, 2018) Vzhľadom na úlohu Rakúska v EÚ, čokoľvek čo sa deje v Rakúsku má nevyhnutne vplyv na politiku EÚ. Rusko tiež používa sociálne médiá ako nástroje PR, ako to bolo vidieť aj na Kneisslovej svadbe. Putina sprevádzal štáb ruskou vládou financovanej internacionálnej televíznej siete RT, ktorá distribuovala zábery zo svadby do celého sveta. Pozvanie Putina na túto svadbu sa odohralo len pár mesiacov po pokuse o vraždu Skripaľa v marci 2018 a je zaujímavé, že Rakúsko potom nevyhostilo žiadneho ruského diplomata. (Reuters, 2018)

Najväčší škandál FPÖ v súvislosti s Ruskom sa odohral v roku 2019, kedy došlo k pádu vlády. Došlo k tomu sotva 24 hodín po zverejnení videa, na ktorom je vidieť, ako Heinz-Christian Strache ponúkal lukratívne vládne zákazky výmenou za dary na kampaň od údajnej netere ruského oligarchu Igora Makarova, Alyony Makarovej, a diskutoval o tom, ako skryť platby pred úradmi. Inkriminované video bolo natočené v lete 2017. Na videu bol prítomný aj Johann Gudenus, ktorý prekladal Strachemu z ruštiny. Tento škandál, nazývaný tiež „Ibiza Gate“, Rakúskej Strany slobody predstavuje jeden z najviditeľnejších príkladov ruského tajného financovania európskej krajnej pravice. (Oltermann, 2019) Je ale treba pripomenúť, že FPÖ dôrazne poprelo obvinenia z prijímania peňažných darov z Ruska alebo iných cudzích štátov.

3.2. Vlaams Belang

V Belgicku podporuje ruské záujmy flámska nacionalistická strana Vlaams Belang (VB). VB bola založená v roku 2004 ako nástupkyňa strany Vlaams Blok, ktorá sa musela rozpustiť po tom, čo ju belgický súd vyhlásil za rasistickú. (BBC, 2004) Vlaams Belang uvádza, že obhajuje európske hodnoty, akými sú demokracia, sloboda prejavu, rovnosť mužov a žien a odluku cirkvi od štátu. V manifeste VB sa ďalej uvádza, že ľudia sa rodia slobodní a strana bude pracovať na ochrane jednotlivcov pred zneužívaním štátu. VB je samozvaná pravicová nacionalistická strana, ktorá obhajuje nezávislosť Flámska a ostro vystupuje proti Európskej únii. VB je tiež proti imigrácii. (Vlaams Belang)

Vzťahy medzi Ruskom a belgickými stranami na okraji politického spektra ľavice aj pravice sú známe. Napríklad počas referenda na Kryme pôsobili traja členovia VB ako takzvaní „nezávislí pozorovatelia“. Hoci jednotlivci údajne išli proti vôli predsedníctva strany, Rusko mohlo využiť ich prítomnosť na podporu legitimizácie anexie. (Mattelaer, Vansina, 2020) VB si vždy zachovávala určitý stupeň euroskepticizmu, no ten bol prezentovaný ako sekundárna záležitosť po flámskom nacionalizme. Hoci sa táto preferencia nikdy nezmenila, už niekoľko desaťročí vedenie VB tvrdí, že nemá v úmysle stratiť suverenitu v prospech supranacionálnej organizácie ako je EÚ. Tento sentiment sa stal obzvlášť zjavným v ich manifeste z roku 2014, kde vyzvali Flámov, aby opustili EÚ a založili si vlastný štát. (Vlaams Belang, 2014)

Hlavnou organizáciou, ktorá pozvala pravicových a ľavicových extrémistov na monitorovanie krymského „referenda“ bolo Euroázijské observatórium pre demokraciu a voľby (EODE). Na jeho čele stojí Luc Michel a Jean-Pierre Vandersmissen. Obaja sú stúpenkami už v tejto práci spomínaného významného belgického kolaboranta a neonacistu, Jeana-Françoisa Thiriarta a členov extrémne pravicovej Parti Communautaire National-Européen (PCN-NCP). Ako pozorovatelia „referenda“ na Kryme sa zúčastnili z belgickej Vlaams Belang: Frank Creyelman, Jan Penris a Christian Verougstraete. (Shekhovtsov, 2014) Vlaams Belang má aktuálne (2022) tri kreslá v Európskom parlamente.

3.3. Sloboda a priama demokracia (SPD)

Sloboda a priama demokracia pod vedením Tomia Okamuru taktiež patrí do skupiny proruských parlamentných strán. Táto strana predstavuje populistickú krajnú pravicu. Vznikla v roku 2015 po hádke v strane Úsvit priamej demokracie, ktorú založil a viedol Tomio Okamura v roku 2013. (ČT24, 2015) SPD kladie dôraz na národné a konzervatívne hodnoty. V mnohom ide o typickú euroskeptickú stranu, o čom svedčí aj ich výzva na referendum o

vystúpení Českej republiky z EÚ. V januári 2016 prerokovala Poslanecká snemovňa petíciu SPD na podporu referenda, ale návrh bol zamietnutý. Strana je taktiež charakteristická aj svojím negatívnym postojom k imigrácií a islamofóbiou. (Political Capital, 2017)

Predseda strany Tomio Okamura sa v minulosti v mnohých prípadoch staval na stranu Ruska. Napríklad vo videoblogu z roku 2016 sa postavil proti NATO a podporil Rusko. „*Cesta k mieru v Európe prechádza spoluprácou s Ruskom, nie konfrontáciou.*“ (Facebook, 2016) Okamura taktiež podporoval uskutočnenie referenda o nezávislosti povstaleckých území na Ukrajine, pretože majú právo na sebaurčenie, či dohodu medzi Kyjevom a proruskými oblasťami o budúcom usporiadaní, napríklad vo forme autonómie. (Okamura-a) Strana SPD taktiež častokrát vystupovala proti ekonomickým sankciám voči Rusku, ktoré označila ako zbytočné a poškodzujúce dôležité odvetvia českého priemyslu. Okamura tvrdil, že: „*Rusko bolo potrestané za zločiny ukrajinských fašistov z Kyjeva.*“ (Okamura-b) Tieto spomínané proruské postoje môžu vychádzať z pozadia strany SPD, v ktorom sa miešajú dezinformačné weby, bývalí sovietski dôstojníci, ruskí podnikatelia, a domobranecké hnutia. Napríklad Sergej Pavljuk, ktorý študoval v Česku a má ruské korene a často prispieval do dezinformačných webov článkami namierenými proti Európskej Únii a v prospech Ruska. Alebo jeho otec, Oleg Pavljuk, ktorý je bývalým dôstojníkom sovietskej armády a v Česku podniká s Vladimírom Vasiljevom, taktiež bývalým dôstojníkom sovietskej armády. (Kmenta, 2018)

Súčasný poslanec SPD Jaroslav Holík v septembri 2014 absolvoval cestu na rusko-ukrajinskú hranicu, kde mal navštíviť miestne utečenecké tábory. Dôvodom jeho cesty bol údajne fakt, že české médiá prezentujú Rusko ako zlého agresora. V apríli 2017 prijal pozvanie strany Spravodlivé Rusko a navštívil okupovaný Krym s cieľom „*zoznámiť sa s miestnou situáciou, o ktorej mainstreamové médiá klamú.*“ Koncom júna 2017 poslanec za SPD Radim Fiala spolu s ďalšími predstaviteľmi národnej frakcie v rámci Európskeho parlamentu, Európa národov a slobody (ENF), navštívil ruské ministerstvo zahraničných vecí a Štátnu dumu. (Krejčí, 2018)

3.4. Dánska ľudová strana (Dansk Folkeparti)

Od júna 2015 do júna 2019 Dánska ľudová strana poskytovala parlamentnú podporu stredopravej menšinovej koalíčnej vláde. Po voľbách v roku 2019 v Dánsku a neuspokojivému volebnému výsledku sa Dánska ľudová strana opäť stala opozičnou. Napriek tomu sa strane podarilo ovplyvňovať vládnu politiku a verejnú mienku najmä v otázkach ako napríklad imigrácia a kriminalita. Dánska ľudová strana bola založená v roku 1995. Ideologicky sa

Dánska ľudová strana dištancovala od formy ultraliberálnej/protestnej strany, pričom sa etablovala skôr ako pravicová strana, ktorá chce byť zahrnutá do hlavného prúdu politiky krajiny. Podľa programu Dánskej ľudovej strany je pre ňu dôležité presadzovanie nezávislosti Dánska, zabezpečenie slobody dánskeho ľudu a zachovanie národnej vlády a monarchie Dánska. Politická strana sa považuje za oddanú dánskemu kultúrnemu dedičstvu a posilňovaniu vnútornej a vonkajšej bezpečnosti krajiny. (Dansk Folkeparti)

Dánska ľudová strana vo svojom oficiálnom programe nespomína Rusko ani politiku voči Rusku, čo sťažuje určiť ich oficiálny postoj voči tejto krajine. Napriek tomu niektoré hlasy v Dánskej ľudovej strane vyjadrili pozitívny pohľad na Rusko. Napríklad Marie Krarup, poslankyňa Dánskej ľudovej strany a bývalá hovorkyňa strany pre obrannú politiku, v rozhovore, ktorý zverejnil dánsky obchodný a politický magazín, Ugebrevet Mandag Morgen, uviedla, že hoci Dánska ľudová strana vidí ruského prezidenta Putina ako zástancu „autokratického, nedemokratického systému“, napriek tomu majú Dáni podobné záujmy ako Rusko z dlhodobého hľadiska, a preto je s ním dôležitá spolupráca. (Christensen, 2016)

Je dôležité pripomenúť, že Dánsko má tiež s Ruskom významnú spoluprácu. Okrem obchodnej výmeny medzi oboma krajinami ide o spoluprácu v arktickom regióne a taktiež energetickú bezpečnosť (projekt plynovodu Nord Stream 2)¹⁹. Dansk Folkeparti bola „pozitívne naklonená“ projektu Nord Stream 2. Jej hovorca pre zahraničné veci Søren Espersen, tvrdil, že Dánsko malo aj predtým vzťahy so spoločnosťami „*vlastnými napríklad čínskym komunistickým štátom*“ a inými „*diktátorskými štátmi*“. Nord Stream 2 AG je podľa neho „*ruská spoločnosť, ktorá chce urobiť dobrý obchod a dodať energiu na Západ. Nevidím to ako problém.*“ (Wood, Henke, 2021)

3.5. Rassemblement national (RN)

Najviditeľnejšia väzba Ruska je pravdepodobne so stranou Front National Marine Le Penovej vo Francúzsku, ktorá v roku 2014 dostala prvých 9 miliónov eur z údajnej 40-miliónovej pôžičky od prvej rusko-českej banky, ktorá mala pomôcť financovať jej prezidentskú kandidatúru v roku 2017. (Chazan, 2015) Le Penová predtým vyjadrila svoj obdiv Putinovi, podporou ruského postoja k Ukrajine a odsúdením rozhodnutia nedodať Rusku jeho dve vojnové lode Mistral, postavené vo francúzskych lodeniach. (Dodman, 2014) Hackerská

¹⁹ Cieľom projektu Nord Stream bolo vytvoriť spoľahlivé dodávky ruského zemného plynu do strednej Európy. Na tento účel by spoločnosť Nord Stream vlastnená Gazpromom prepojila Rusko s Nemeckom prostredníctvom potrubí vedúcich cez Baltské more. NS2 by mohlo Rusko využiť na politické účely. Nemecko zastavilo projekt plynovodu Nord Stream 2 v Baltskom mori, po tom, čo Rusko formálne uznalo dva odtrhnuté regióny na východnej Ukrajine (March, Chambers, 2022).

skupina Anonymous International neskôr tvrdila, že zachytila texty od osôb z Kremľa, ktoré naznačujú, že postoj Le Penovej, ktorá uznala Krym, bol ovplyvnený Ruskom. Le Penová poprela, že ruské peniaze ovplyvnili jej postoj a tvrdila, že sa obrátila na ruskú banku po tom, čo jej vo Francúzsku zamietli pôžičku. (Cohen, Radin, 2019)

Šesť týždňov pred voľbami v roku 2017 sa Putin s Le Penovou, v tom čase Macronovou vyzývateľkou, stretli v Kremli. V roku 2020 početná delegácia členov Európskeho parlamentu z (RN) navštívila Moskvu a Krym, aby pozorovali referendum o predĺžení Putinovho obdobia vládnutia. Zúčastnení boli Virginie Joron, Hervé Juvin, Jean-Lin Lacapelle, Philippe Olivier a Thierry Mariani, všetci členovia skupiny Identita a demokracia v Európskom parlamente. Delegáciu viedol Thierry Mariani, bývalý francúzsky stredopravý poslanec, ktorý vstúpil do Le Penovej strany v roku 2019. Mariani niekoľkokrát cestoval na okupovaný Krym, kam ho sprevádzala 30-ročná žena, jeho poradkyňa pre politiku v Európskom parlamente, Tamara Volokhova. Volokhova je Ruska, ktorá neskôr získala aj francúzske občianstvo a seba označuje za „antieurokratku.“ (Weiss, 2020; Shekhovtsov, 2021b; fakeobservers.org) V roku 2014, po májových voľbách do Európskeho parlamentu, získala Volokhova pracovnú zmluvu ako parlamentná atašé, kde spolupracovala s Aymericom Chaupradeom, vtedajším členom RN, Le Penovej poradcom pre medzinárodné vzťahy. V tom istom roku sa Chauprade zúčastnil na rokovaní medzi politickým združením financujúcim Jeana-Marieho Le Pena Cotelec, ktoré slúžilo na financovanie volebných kampaní členov RN, a ruskými kontaktmi, ktoré Cotelecu nakoniec poskytli 2 milióny eur cez Vernonsia Holdings registrovanú na Cypre. V lete 2019 sa Volokhova pripojila k sekretariátu ID a začala spolupracovať s predtým spomínaným Thierryom Marianim. (Shekhovtsov, 2021b)

Ďalším prepojením je Jelizaveta Pesková, dcéra hovorca Kremľa, Dmitrija Peskova, ktorá pôsobila v roku 2019 ako stážistka u Aymerica Chaupradeho, francúzskeho poslanca Európskeho parlamentu, ktorý v roku 2014 verejne podporil ruskú anexiu ukrajinského Krymského polostrova. V tom čase Chauprade označil referendum za „oprávnené“, čo bola pozícia, v rozpore s pozíciou Európskej únie. (Jozwiak, Tuhina, Zhygalov, 2019)

3.6. Alternatíva pre Nemecko (AfD)

Rusko má väzby aj na euroskeptickú AfD, ktorá získala 13 percent hlasov v parlamentných voľbách v roku 2017. Jeden z jej popredných politikov, Alexander Gauland, vyzýval na spoluprácu s Ruskom. V novembri 2014 sa predstavitelia AfD stretli s ruským veľvyslancom v Nemecku, Vladimirom Grininom, ktorý im údajne poskytoval „strategické

rady.“ (Braw, 2015) Nemecké noviny Bild informovali, že ruský think tank so sídlom v Moskve, Centrum pre strategickú komunikáciu, navrhol, že Rusko by mohlo financovať AfD tím, že jej pomôže zásobovať sa zlatom. AfD popiera, že by dostala peniaze od Ruska. Obvinenia sa nikdy nepreukázali. (Cohen, Radin, 2019)

Ďalším dôkazom úzkych kontaktov s Moskvou je napríklad návšteva predsedníčky strany, Frauke Petryovej v Rusku vo februári 2017 a jej stretnutie s najvyššími predstaviteľmi vlády a Štátnej dумы. (BBC, 2017) Krátko nato, Jörg Urban, ktorý zastupuje AfD v Sasku usporiadal „vlastenecký salón“ pod názvom „*Ruské sankcie škodia Sasku*“. AfD taktiež vytvorila alianciu medzi Mladou frakciou AfD a Mladou strážou Strany Jednotného Ruska. V Nemecku je taktiež prítomná výrazná ruská diaspora a práve na ňu už viackrát v minulosti AfD zamerala svoju kampaň. (ISD, 2017; Decker, 2020)

Dá sa konštatovať, že zo všetkých politických síl v Nemecku, najsilnejšie väzby s Ruskom si udržiava AfD. Aj napriek tomu, že neexistujú žiadne priame dôkazy, že by AfD dostávala finančnú podporu z Kremľa, mnohí politici z AfD majú hlboké väzby na Rusko a ich agenda sa často prekrýva s ruskou nacionalistickou agendou. AfD napríklad od začiatku podporovala ruskú anexiu Krymu. Jeden z lídrov strany, Alexander Gauland, sa k anexii Krymu vyjadril, že „*ruský prezident sa rozhodol pre starú cársku tradíciu: zbieranie ruskej pôdy.*“ (Neukirch, 2014) Marcus Pretzell, poslanec Európskeho parlamentu za AfD a manžel Frauke Petryovej, sa v roku 2016 zúčastnil konferencie na anektovanom Kryme. Jeho cestovné náklady hradila nadácia, Medzinárodné ekonomické fórum v Jalte, ktorá dostáva podporu od Administratívy prezidenta Ruskej federácie. (ISD, 2017) Ruský oligarcha Konstantin Malofejev, ktorý je na sankčnom zozname EÚ od roku 2014 a je obvinený z financovania nelegálnych vojenských skupín na Ukrajine, taktiež udržiaval úzke kontakty s AfD. Podporoval napríklad Alexandra Gaulanda. V apríli 2017 sa člen Komunistickej strany, Alexander Juščenko z Ruskej federácie, zúčastnil antisankčnej konferencie, ktorú zorganizovala AfD vo Freibergu. Stretla sa tam európska krajná pravica a prítomní boli členovia strán: FPÖ, Vlaams Belang, českej SPD a Legy Nord. (ISD, 2017)

Nemecké krajne pravicové médiá majú úzke kontakty s AfD aj Kremľom. Časopis Zuerst! vedol Manuel Ochsenreiter, ktorý s členmi AfD cestoval na Donbas a slúžil aj ako pozorovateľ nezákonného referenda na Kryme v roku 2014. (Coynash, 2018) Výskum publikovaný Oxfordským Internetovým Inštitútom ukázal, že medzi 1. a 10. septembrom v roku 2017, takmer 30 % nemeckých tweetov obsahovalo hashtagy spojené s AfD. (Gorwa, 2017) AfD sa zameriava na rusko-nemeckú menšinu v Nemecku, ktorá tvorí podľa ich slov až 30

percent ich voličov. AfD cieľi na týchto voličov napríklad aj prekladom jej stránkeho programu do ruštiny, v kampani často voličov oslovuje v ruštine a taktiež ponúka kandidátov s ruským pôvodom. (Decker, 2020)

3.7. Strana za slobodu – Holandsko (Partij Voor de Vrijheid)

PVV založil v roku 2006 Geert Wilders, ktorý napríklad v roku 2017 navštívil ruské veľvyslanectvo v Haagu. Vyhlásil, že chce „vyvážiť hysterickú rusofóbiu.“ 28. februára 2018 Wilders navštívil Štátnu dumu v Moskve, kde ho prijal Leonid Slutsky, predseda komisie pre zahraničné veci, a Anatolij Karpov, bývalý šachový šampión. (Herpen, 2018) V roku 2018 bol Wilders na viacdňovej ceste do Ruska a stretol sa okrem iného s námestníkom ministra zahraničných vecí. (DutchNews, 2018) Tieto návštevy, boli kontroverzné, keďže Rusko s prezidentom Putinom je v Holandsku veľmi nepopulárne od zostrelenia lietadla MH17 nad východnou Ukrajinou v roku 2014. (The German Marshall Fund of the United States, 2019) Akékoľvek prepojenia medzi PVV a Ruskom sú však väčšinou pragmatické. Aj keď strana je za lepšie vzťahy s Ruskom, jej stráncka proruská rétorika je poháňaná skôr politickými kalkuláciami než ideológiou. Wilders odsúdil ruskú vojenskú intervenciu na Ukrajine v roku 2014, zároveň však vtedy zopakoval ruskú propagandu o ukrajinských agitátoroch, ktorí sú za to v konečnom dôsledku zodpovední. Taktiež bol proti sankciám EÚ voči Rusku. (Dandolov, 2014; Kruis, 2017; Deutsch, Escritt, 2014)

4. Hlasovanie krajne pravicových strán v Európskom parlamente

V priebehu rokov sa EP zmenil z čisto poradného orgánu s členmi vyslanými z národných parlamentov na priamo volený EP s významnými legislatívnymi a rozpočtovými právomocami. Parlament formuje zákony EÚ a rozpočet EÚ, podieľa sa na menovaní Komisie a môže ju prinútiť odstúpiť. (Ripoll Servent, 2014) Skupina ID bola vytvorená 13. júna 2019 a v súčasnosti pozostáva z 65 členov zastupujúcich 10 rôznych národností. Hoci ID predstavuje iba 9 percent všetkých poslancov Európskeho parlamentu (705), zhromaždením poslancov z desiatich krajín táto frakcia získala určité práva a právomoci, ako aj značný rozpočet. Členovia zastupujú rôzne euroskeptické krajne pravicové strany v celej Európe. Mať k dispozícii poslanecký klub má určité výhody. Po prvé, skupina môže počas svojho mandátu akumulovať celkové finančné prostriedky až do výšky 19,7 milióna EUR. (European Parliament) Po druhé, ak má skupina aspoň 25 mandátov, získava určité privilégia, ako napríklad dlhší rečnícky čas na plenárnych zasadnutiach, možnosť predkladať pozmeňujúce a doplňujúce návrhy počas plenárnych zasadnutí, vplyvnejšie pozície v parlamentných výboroch a vlastný sekretariát, čím sa zbaví potreby závisieť od personálu Európskeho parlamentu. Celkovo má skupina silnejší (ale, samozrejme, stále obmedzený) politický vplyv tým, že môže ovplyvňovať politické rozhodnutia na mnohých úrovniach. S bohatými finančnými zdrojmi a rozsiahlejšou sieťou a inštitucionálnym vplyvom je ID schopná efektívnejšie financovať infraštruktúru krajnej pravice v jednotlivých krajinách aj v Európe celkovo. (Ripoll Servent, 2017)

Vzhľadom na zjavné sympatie ID k Putinovmu režimu a na napojenia na Rusko, ktoré boli predstavené v predošlých kapitolách, je ľahké predpokladať, že tento sentiment sa odráža aj v hlasovaní členov skupiny. Aby som zistil, či krajne pravicoví europoslanci, ktorí sú súčasťou skupiny, prejavujú podporu Putinovmu Rusku, budem skúmať ich hlasovanie o Rusku. Ide napríklad o hlasovanie o dohode o pridružení medzi EÚ a Ukrajinou, rezolúciu kritizujúcu Rusko za jeho agresiu na Ukrajine, rezolúciu odsudzujúcu väznenie Alexeja Navalného a ďalšie.

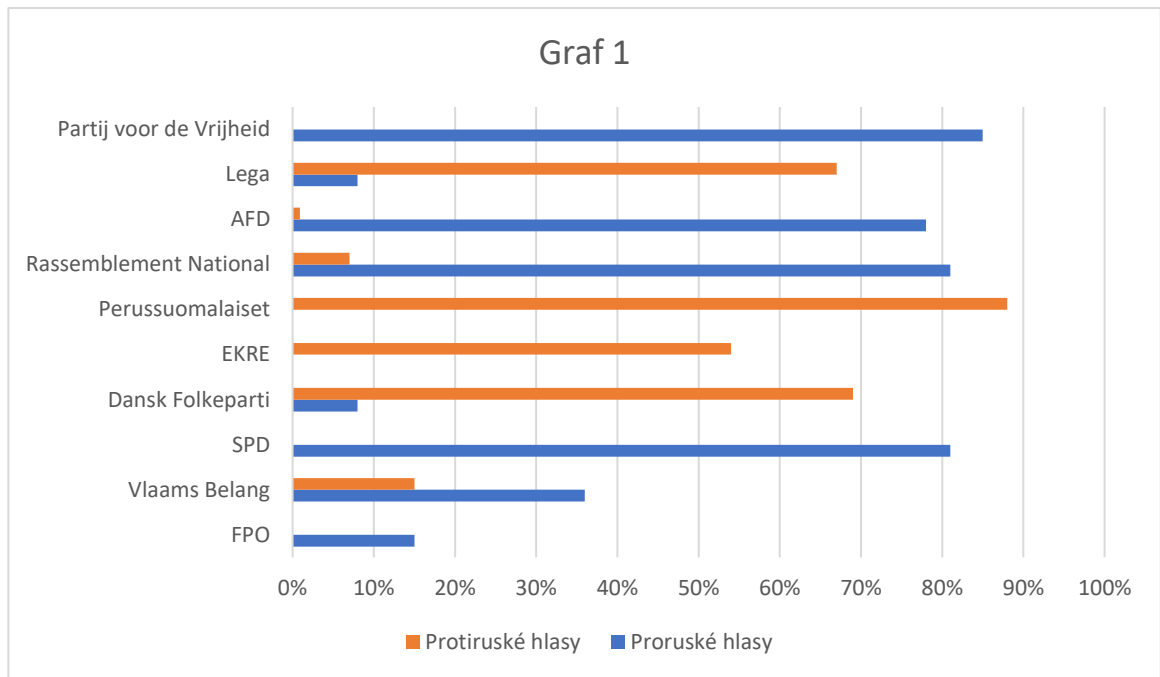
V tejto kapitole budem nahliadať do týchto záznamov o hlasovaní: Implementácia Asociačnej dohody EÚ s Gruzínskom (16.9.2020); Situácia v Rusku, otrava Alexeja Navalného (17.9.2020); Správa o implementácii Asociačnej dohody EÚ s Moldavskou republikou (20.10.2020); Zatknutie Alexeja Navalného (21.1.2021); Asociačná dohoda EÚ s Ukrajinou (10.2.2021); Rusko, prípad Alexeja Navalného, zhromažďovanie armády na ukrajinskej hranici

a ruský útok v Českej republike (29.4.2021); Zaradenie nemeckých mimovládnych organizácií do zoznamu „nežiaducich organizácií“ Ruskom a zadržanie Andreja Pivovarova (10.6.2021); Smerovanie politických vzťahov medzi EÚ a Ruskom (15.9.2021); Porušovanie ľudských práv súkromnými vojenskými a bezpečnostnými spoločnosťami, najmä Wagner Group (25.11.2021); Situácia na ukrajinskej hranici a na Rusmi okupovaných územiach Ukrajiny (16.12.2021); Neustále zasahovanie proti občianskej spoločnosti a obhajcom ľudských práv v Rusku: prípad ľudskoprávnej organizácie Memorial (16.12.2021); Ruská agresia proti Ukrajine (1.3.2022); Závery zo zasadnutia Európskej rady z 24. – 25. marca 2022: vrátane najnovšieho vývoja vo vojne proti Ukrajine a sankcií EÚ proti Rusku a ich vykonávania (7.4.2022).

4.1. Metodológia

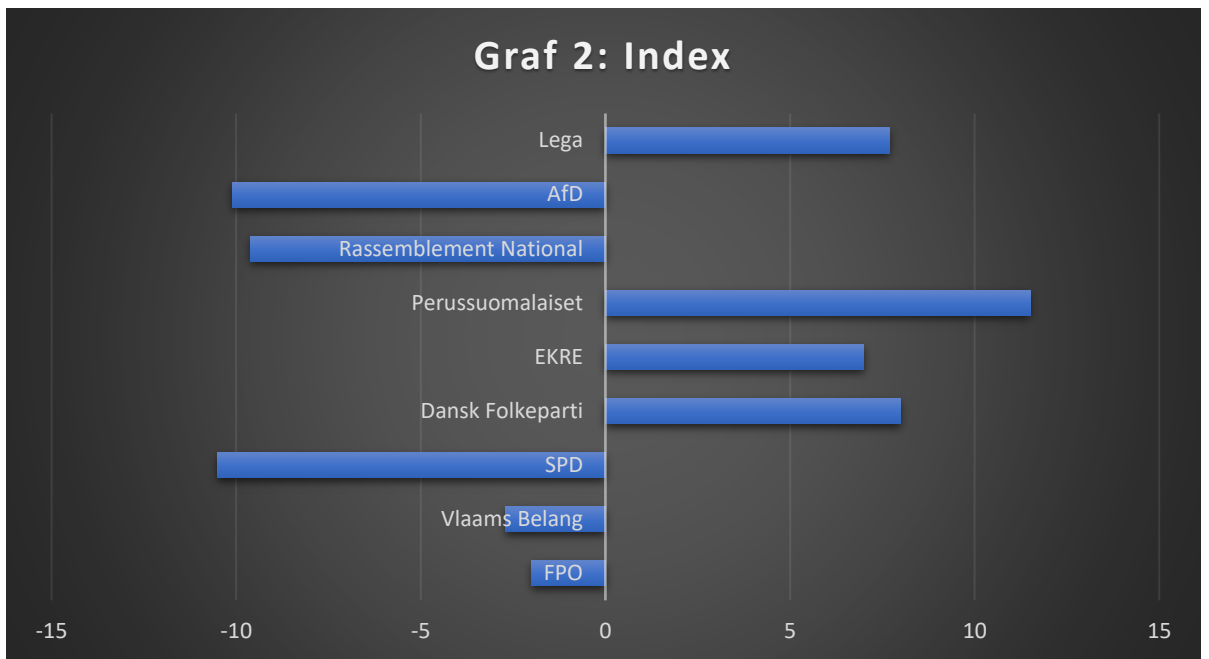
V prípade, že radikálna pravica hlasovala proti, zaznamenaná bola hodnota 1, ktorá znamenala hlasovanie proruským spôsobom. Vo všetkých prípadoch hlasovanie v prospech (hodnota 2) spoločného návrhu uznesenia bolo vnímané ako proeurópske a protiruské. Okrem hlasovania za, proti alebo zdržania sa (hodnota 3) môžu byť poslanci taktiež neprítomní (hodnota 4) alebo sa môžu rozhodnúť neodoslať žiadny hlas (hodnota 5). Vo všeobecnosti najmenej dve tretiny poslancov Európskeho parlamentu hlasovali kriticky voči Kremľu. Treba tiež dodať, že krajne pravicoví poslanci predložili množstvo pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhov k textom, týkajúcich sa Kremľa.

Na základe Grafu 1 je zrejmé, že 4 strany zo skupiny ID sú skôr protiruské ako proruské a 6 strán zo skupiny ID sa dá definovať ako skôr proruské než protiruské. Treba poznamenať, že len tí poslanci EP, ktorí hlasovali za, alebo proti, boli zahrnutí v Grafe 1. Nie sú tam zahrnuté údaje o neprítomnosti a nehlasovaní. Zahrnutie uvedených údajov by významne nerozšírilo rozsah pôsobnosti tejto práce. V dôsledku toho sa autor rozhodol tieto údaje vylúčiť. Ako protiruské teda môžeme označiť strany Lega, Perussuomalaiset, EKRE a Dansk Folkeparti, aj keď Lega nie je v hlasovaní konzistentná. 8 % hlasov Legy bolo za Kremľ. V tomto prípade však môžu byť údaje trochu zavádzajúce, keďže až v 22 % hlasov sa poslanci zdržali hlasovania.

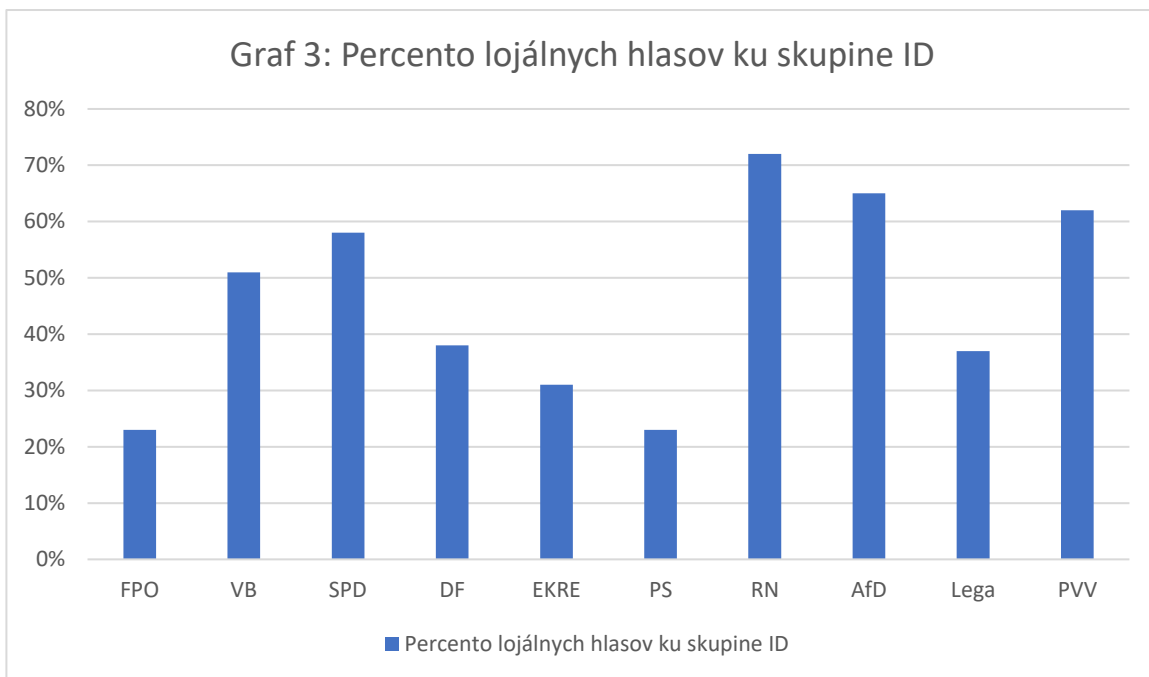
Strany radikálnej pravej môžu mať na určité témy odlišné názory. Napriek tomu, niektoré strany diskutované v tejto práci majú tendenciu hlasovať podobným proruským spôsobom. Najlepšie je to vnímať na prípade otrávenia Alexeja Navalného, kde 86 % poslancov radikálnej pravej hlasovalo proti uzneseniu. Výskum tiež ukázal, že poslanci EP za FPO a VB sa rozhodli pomerne často zdržať hlasovania, v prípade FPO v 85 % hlasovaní a v prípade VB v 46 % hlasovaní.

Vytvoril som tiež škálu na meranie hlasovania členských strán ID skupiny v EP v otázkach týkajúcich sa Ruska. Hlasovanie v súlade so záujmami Kremľa má hodnotu -1 bod, hlas, ktorý je zameraný proti aktivitám Moskvy, má hodnotu 1 bod a zdržanie sa/nehlasovanie má hodnotu 0. Súčet bodov jednotlivých strán udelených za hlasy v 13 hlasovaniach súvisiacich s Ruskom im dáva skóre v indexe. Vzhľadom na to, že som skúmal 13 rozhodnutí súvisiacich s Ruskom, potenciálne skóre indexu sa pohybuje od -13 (silne prokremel'ské) do 13 (silne kritické voči Kremľu). Keď sa pozrieme na skóre jednotlivých strán, tie proruské majú priemerné skóre -6, zatiaľ čo tie protiruské mali priemerné skóre 7,8.

Nedávne hlasovanie v Európskom parlamente ukazuje vysokú úroveň konsenzu pre tvrdšiu reakciu proti Rusku v reakcii na jeho vojenskú inváziu do susednej Ukrajiny. Svedčí o tom veľmi vysoká miera podpory (94 %) pre uznesenie EP o Ukrajine. Podpora skupiny ID bola pri tomto hlasovaní však len 70 %. (VoteWatch-a) V EP teda existuje prevládajúca zhoda, že bezpečnosť východného krídla EÚ by mala byť najvyššou prioritou Únie, aj keby to malo vplyv na obchodné a energetické vzťahy s Ruskom. Táto zhoda však nie je tak silná u skupiny ID.

V tejto práci som taktiež skúmal, či bol poslanec Európskeho parlamentu lojálny (hodnota 1), rebelantský (hodnota 2) alebo nezávislý (hodnota 3) počas určitého hlasovania. Votewatch.eu uvádza, že poslanec sa považuje za lojálneho voči svojej európskej politickej skupine alebo delegácii národnej strany, ak je jeho/jej hlasovanie identické s politickou líniou politickej skupiny alebo straníckej delegácie. Lojálnosť alebo rebelantstvo teda hovorí o tom, či poslanec EP hlasuje v súlade s väčšinou frakcie. Vzhľadom na to, že väčšina hlasov skupiny ID bola proruská, znamená to, že čím vyššia je lojálnosť jednotlivých strán, tým viac sú proruské. Tieto zistenia je ale potrebné brať s rezervou, keďže strany, ktorá majú veľké množstvo poslancov, ako napríklad Lega, alebo National Rally môžu hlasovať lojálne aj napriek tomu, že všetky ostatné strany hlasovali inak. Prieskum ukázal, že mieru lojálnosti k frakcii nad 50 % majú strany VB, SPD, RN, AfD a PVV. Ostatné strany hlasovali v menej ako 50 % hlasov lojálne k frakcii.

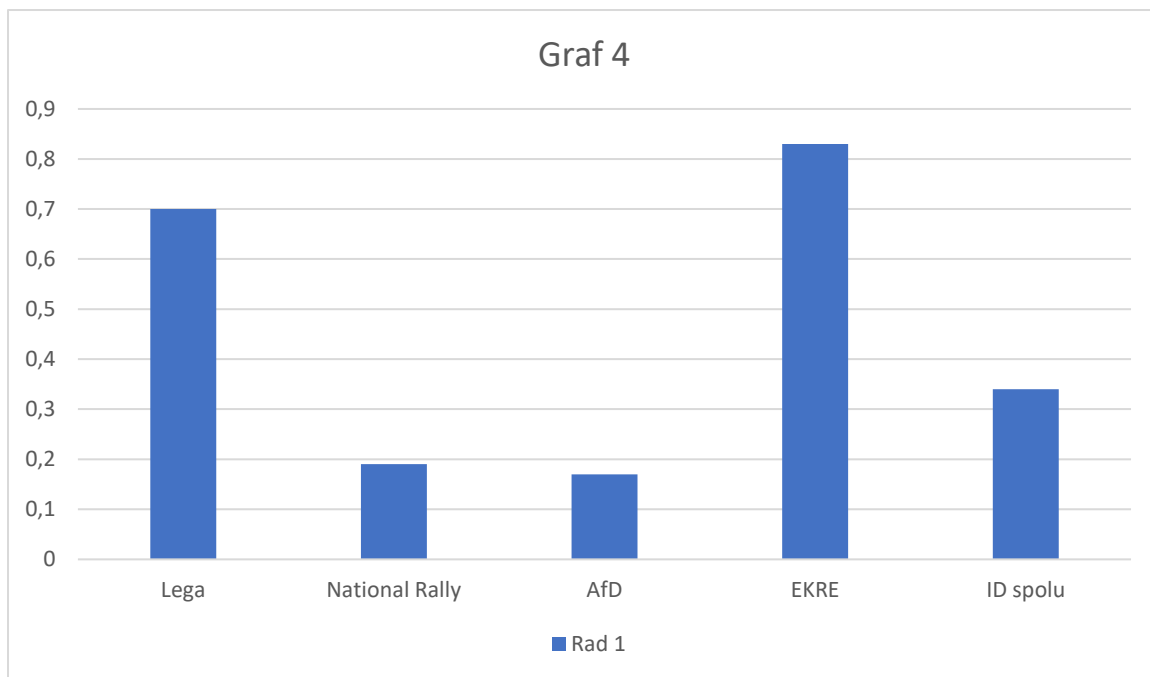
Podľa mojich údajov v 46 percentách prípadov členovia ID hlasovali „proti“ v rozhodnutiach týkajúcich sa Ruska, ktoré nevyhovovali ruským záujmom. Pre porovnanie, celý Európarlament hlasoval „proti“ len v 10 percentách takýchto prípadov. Bolo by preto logické dospieť k záveru, ako to už urobili iní, že v Európskom parlamente existuje proputinovská koalícia pozostávajúca z protiúnijných a radikálnych strán. Vysoký pomer hlasov „proti“ skupiny ID je určite čiastočne spôsobený tým, že je zložená z anti-establišmentových strán, a preto je ich programom oponovať mainstreamovým stranám v Európskom parlamente. To však neznamená, že ich prokremel'ský postoj je len akýmsi prejavom odporu voči mainstreamovým stranám. Niektorí poslanci tejto skupiny konzistentne hlasujú v prospech záujmov Ruskej federácie a ako bolo preukázané v predošlých kapitolách tejto práce, stretávajú sa na vysokej úrovni s ruskou stranou a robia verejné prokremel'ské a proputinovské vyhlásenia. Ich proruské a protieurópske postavenie môže ruský režim ľahko zneužívať. Ukázalo sa, že strany ako RN, FPÖ, AfD, SPD, VB a PVV výrazne podporujú Ruskú federáciu. V porovnaní s nimi sa Lega svojimi hlasmi javí ako menej proruská, keďže len 8 % z nich možno vnímať ako proruské. Pokiaľ ide o hlasovanie v rámci EP, sú výsledky zmiešané. Niekoľko strán zahrnutých do tejto práce, najmä Perussuomalaiset, Dansk Folkeparti, EKRE a Lega boli veľmi kritické k správaniu Ruska.

Okrem hlasovania v EP som v tejto práci taktiež analyzoval príspevky do debát členov skupiny ID. Táto empirická analýza vychádza zo súboru údajov o vyhláseniach poslancov v debatách EP z posledného volebného obdobia EP (od roku 2019). Na vytvorenie súboru údajov

som identifikoval diskusie EP, ktoré sa týkali Ruska (n = 13) a následne som identifikoval vyhlásenia jednotlivých poslancov ID k tejto téme. Vyhlásenie je definované ako postoj aktéra k Rusku, podporený jedným alebo viacerými argumentmi. Rozhodol som sa analyzovať príspevky do diskusie členov skupiny ID v EP, ako spôsob hodnotenia ich vplyvu na európskej úrovni. Zistenia majú niekoľko teoretických, ale aj praktických dôsledkov. Pokiaľ ide o potenciál skupiny ID pre spoluprácu, zdá sa, že hoci môžu čeliť niektorým prirodzeným prekážkam pri formulovaní spoločných pozícií na európskej úrovni, vykazujú tiež schopnosť predkladať európskej verejnosti odlišný alternatívny príbeh, než ten, ktorý ponúkajú mainstreamové skupiny v EP.

Rozlišoval som tri možné postoje každého jednotlivého aktéra: aktér môže oponovať (0), poskytnúť podmienenú podporu (0,5) alebo plne podporiť ustanovenie (1). V druhom kroku sa pozriem na to, ako aktéri formulujú svoju podporu alebo nesúhlas s návrhom. Zatiaľ čo postoje sú pomerne jednoduché na kódovanie a škálovanie, argumenty sú oveľa rozmanitejšie a komplexnejšie. Preto som argumenty rozdelil do piatich kategórií:

1. Kategória = Ruská propaganda: tam patrili argumenty, ktoré sú zhodné s argumentami ruskej propagandy. Napríklad rétorika o Ukrajine, kedy je Ukrajina vnímaná ako fašistická, Krym je ruský a nepokoje na Donbase zapríčinila Ukrajina. Ďalej nedodržiavanie Minských dohôd zo strany Ukrajiny. Patrili tam tiež argumenty typu Rusko je ochranca kresťanských a konzervatívnych hodnôt v Európe, alebo, že Európa je slabá a západný spôsob života je dekadentný.“
2. Kategória = „Argumenty týkajúce sa USA, NATO a vojny: Sem patrili argumenty typu: za nepokoje na Ukrajine a zlé vzťahy s Ruskom môže USA a NATO. Každý kto je proti ruským záujmom je vojnový štváč a želá si vojnu a podobne.“
3. Kategória = „Obhajoba Ruska: Sem patrili argumenty, ktoré hájili ruskú sféru vplyvu a ruské záujmy. Taktiež to bola obhajoba Ruska v zmysle, že Rusko je príliš často tendenčne kritizované a nezaslúži si tak veľkú kritiku.“
4. Kategória = „Kritika sankcií: Sem boli zaradené argumenty, ktoré akýmkoľvek spôsobom kritizovali sankcie na Rusko. Či už to bolo v zmysle, že sankcie sú neúčinné, alebo v zmysle, že sankcie poškodia hospodárstvo a ekonomiku Európy.“
5. Kategória = „Spolupráca s Ruskom: Do tejto skupiny boli zaradené najpragmatickejšie argumenty, ktoré hovorili o nutnosti spolupráce s Ruskom, dialógu s Ruskom, diplomatických vzťahoch s Ruskom a ekonomickej spolupráci.“

V Grafe 4 sú zobrazené priemerné hodnoty argumentov s tým, že hodnota 1 by znamenala, že strana mala len protiruské príspevky do debaty a hodnota 0 by znamenala, že strana mala len proruské príspevky do debaty v EP. Vzhľadom na to, že strany Dansk Folkeparti, SPD, Perrusuomalaiset a VB mali spolu menej príspevkov do debaty než 3, neboli zahrnuté do grafu. Údaje, ktoré som zozbieral podčiarkujú, že v diskusiách v EP o Rusku od poslancov skupiny ID dominujú argumenty, ktoré používa aj ruská propaganda. Graf 4 zobrazuje päť najčastejších typov argumentov, ktoré krajná pravica používa na odôvodnenie svojho postoja k uzneseniam EP týkajúcich sa Ruska. Kľúčové slová označujú konkrétny argument používaný aktérom. Farebné kódovanie odráža klasifikáciu argumentov na škále od najpragmatickejších (zelená) po najpolitickéjšie (červená).

Dva z najdominantnejších argumentov, ktoré predstavujú viac ako 50 percent všetkých argumentov skupiny ID, sú argumenty zhodné s ruskou propagandou a argumenty založené na obhajobe Ruska a jeho záujmov. Zameranie RN a AfD na politické argumenty kontrastuje s prevahou pragmatických argumentov medzi stranami Lega a VB. Argumenty súvisiace s podmienenosťou sú taktiež prominentné medzi stranami RN a AfD. Celkovo analýza diskusných príspevkov niektorých členov skupiny ID signalizuje pozoruhodnú vnútornú jednotu, čo sa týka ich argumentov. Napriek rozdielnemu národnému pôvodu, sa niektorí europoslanci ID dokázali zjednotiť okolo spoločných argumentov týkajúcich sa Ruska. Keď sa na podporu ruských záujmov používajú pragmatické argumenty, poslanci často zdôrazňujú, nefunkčnosť sankcií, potrebu dialógu s Ruskom a ekonomickú spoluprácu. Tieto pragmatické

argumenty sa však stávajú prostriedkom presadzovania ruských záujmov, keď sa používajú na odpor voči uzneseniam, ktoré sú k Rusku kritické.

	ID	Rassemblement National	AfD	SPD	Lega	VB
1.	Ruská propaganda	USA, NATO, vojna	Ruská propaganda	Obhajoba Ruska	Spolupráca s Ruskom	Spolupráca s Ruskom
2.	Obhajoba Ruska	Ruská propaganda	Obhajoba Ruska	Spolupráca s Ruskom	Ruská propaganda	Kritika sankcií
3.	Spolupráca s Ruskom	Obhajoba Ruska	USA, NATO, vojna	Ruská propaganda		Ruská propaganda
4.	USA, NATO, vojna	Kritika sankcií	Spolupráca s Ruskom			
5.	Kritika sankcií	Spolupráca s Ruskom	Kritika sankcií			

Tabuľka 1.

Najviac pragmatický argument	
Najviac politický argument	

4.2. Diskusia

V niekoľkých nasledujúcich odsekoch budem diskutovať o radikálnej pravici, aby som odpovedal na prvú výskumnú otázku:

1. Aké sú formy spolupráce medzi krajnou pravnicou v Európe a Ruskom?

Na základe publikácie od European Council on Foreign Relations, ktorá bola zverejnená v roku 2016, viaceré strany uviedli, že vzťahy medzi Ruskom a ich príslušným národným štátom by sa mali zlepšiť. S výnimkou estónskej EKRE, ktorá podporovala sankcie proti Rusku a bola skôr protiruská. (Dennison, Pardijs, 2016) Celkovo možno konštatovať, že postoje voči Rusku sú od roku 2014 a aj v súčasnosti určované najmä tým čo sa deje na Ukrajine.

Krajne pravicoví členovia Európskeho parlamentu sa môžu nechať zlákať ruským modelom vládnutia, najmä jeho protimigračnou a antiliberálnou autoritárskou agendou. Často vidia Kreml ako vážnu protiváhu, ktorá vyvažuje údajnú dominanciu USA a Západu. Ruské informačné operácie majú často za cieľ vykresliť Rusko ako ekonomicky, vojensky a politicky mocnejšie, než v skutočnosti je, čo je čiastočne dôvod, prečo extrémistické sily na pravej strane politického spektra považujú Rusko za pilier odporu proti Washingtonu. Kreml využíva svoje finančné a prírodné zdroje na oslabenie európskeho odporu alebo na rozvrat jednoty EÚ. (Krekó, Molnár, Szicherle, 2020) Na individuálnej úrovni môže byť ruský režim zaujímavou príležitosťou pre niektorých politikov, pokiaľ ide o ich vlastnú budúcnosť po skončení politickej kariéry. Napríklad nemecký kancelár, Gerhard Schröder, sa stal členom predstavenstva ruskej ropnej spoločnosti Rosneft (Warsaw Institute, 2021) a bývalý francúzsky premiér Francois Fillon bol vymenovaný do predstavenstva ruskej štátnej ropnej spoločnosti Zarubezhneft. (France24, 2021)

Podľa literatúry diskutovanej v kapitole 2 existuje niekoľko dôvodov prečo radikálna pravica začala spolupracovať s Ruskom. Kým Griffin (2003) tvrdil, že toto spojenie mohlo vzniknúť na základe spoločnej ideológie, Zimmerman (2002) upriamil pozornosť na to, že vzťahy medzi radikálnou pravcou a Ruskom by sa mohli ukázať ako prospešné pre oboch, pretože majú tendenciu bojovať proti tým istým nepriateľom, ktorými sú EÚ a iné západné inštitúcie. Na základe skúmania som teda zistil, že základné dve formy spolupráce medzi Ruskom a krajnou pravcou v Európe sú ideologická forma a recipročná, kedy obe tieto strany zo vzájomného vzťahu čerpajú benefity. Ruská strana týmto spôsobom získavala legitimitu pre ruské obyvateľstvo, tým, že Rusi ukázali, že majú jasných podporovateľov a kolegov v Európe. A krajná pravica spoluprácou získavala či už finančnú podporu, alebo podporu od rusofilných a antiestablišmentových voličov vo svojej krajine.

S cieľom získať lepšie pochopenie proruských aktivít bola položená druhá výskumná otázka:

2. *Do akých proruských aktivít sa zapájajú krajne pravicové strany v Európe?*

Pred začatím diskusie o tom, ako sa tieto proruské aktivity prejavovali, treba opäť zdôrazniť, že nie každá strana zahrnutá do tejto práce súhlasí s tým, že Rusko by malo byť vnímané priaznivo. S týmto názorom by nesúhlasila najmä Estónska EKRE. Možno konštatovať, že proruské aktivity sú rôzneho druhu. Niektoré z nich, napríklad ekonomické, možno vnímať skôr z pragmatického než čisto proruského charakteru. Koniec koncov, tieto politiky majú tendenciu byť implementované s cieľom zlepšiť národné hospodárstvo a priemysel. Niektoré radikálne pravicové strany tak môžu podporovať ekonomické vzťahy s Ruskom, pretože to najlepšie vyhovuje ich príslušným štátom, a nie preto, že by to mohlo naznačovať akýkoľvek pozitívny vzťah k Rusku.

Medzi proruské aktivity, ktoré boli spomenuté v tejto práci patrili oficiálne stretnutia predstaviteľov krajne pravicových strán s prezidentom Putinom. Nie vždy ale museli byť nutne tieto stretnutia oficiálne, napríklad v prípade svadby Karin Kneissl. Medzi ďalšie aktivity, napríklad patrili aj neoficiálne stretnutia predstaviteľov strán s ľuďmi napojenými na Kremľ ako v prípade tzv. „Ibiza Gate“ a finančná pomoc, ktorá vyšla najavo ako v prípade pôžičky pre Le Penovej stranu. V prípade rakúskej FPÖ sa jednalo aj o zmluvu s ruskou vládnu stranou Jednotné Rusko.

Jednou z najčastejších proruských aktivít do ktorej sa zapojili niektorí členovia z takmer všetkých strán v skupine ID bolo pozorovanie. Či už sa jednalo o referendum na Kryme, alebo o pozorovanie ruských parlamentných a komunálnych volieb. Krajná pravica taktiež častokrát zdieľa ruské naratívy aj na svojich sociálnych sieťach a taktiež nadväzuje kontakty a priateľstvá v pozadí s ruskými podnikateľmi, alebo bývalými členmi ruskej armády ako bolo spomenuté v tretej kapitole pri strane SPD. Taktiež boli spomenuté prípady spolupráce europoslancov s rodinnými príslušníkmi ruských vládnych predstaviteľov a ruských oligarchov. Proruské aktivity krajnej pravice, ktoré boli v tejto práci spomenuté sú teda naozaj rôznorodé a majú rôznu stupeň intenzity.

Tretia výskumná otázka tejto práce bola:

3. *Ako hlasujú pro-ruské krajne pravicové strany v Európskom parlamente?*

Európsky parlament prijal 15. septembra 2021 uznesenie „o smerovaní politických vzťahov medzi EÚ a Ruskom“. Ide o rúzne uznesenie, ktoré odporúča, aby Rada, Komisia a podpredseda Komisie/Vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku spolu s členskými štátmi preskúmali politiku EÚ voči Rusku a vypracovali komplexnú stratégiu EÚ voči Rusku založenú na týchto zásadách: potlačenie ruskej bezpečnostnej hrozby, boj proti súčasnej ruskej hrozbe, boj proti ruskému zasahovaniu v EÚ a krajinách východného susedstva, zapojenie a selektívny dialóg s Kremľom s cieľom pripraviť transformáciu Ruska vrátane sektorovej spolupráce, angažovanosť na podporu demokracie a podpora prodemokratickej spoločnosti v Rusku. (European Parliament, 2021)

Toto uznesenie jasne naznačilo ako by podľa EP mal vyzerat' budúci vzťah Európy a Ruska. Zatiaľ čo podpora uznesenia celkovo bola 74 %, v prípade skupiny ID hlasovalo za len 35 % poslancov a 54 % poslancov hlasovalo proti uzneseniu. Aj na základe tohto výsledku sa ukázalo, že aspoň časť radikálnej pravice prišla prostredníctvom svojej strany presadzovať proruské postoje prostredníctvom výsledkov hlasovania. Rassemblement National, AfD a SPD dôrazne hlasovali v prospech zlepšenia vzťahov s Ruskom. FPÖ a VB presadzovali neutrálnejší prístup, kedy sa častokrát zdržali hlasovania v otázkach týkajúcich sa Ruska. Stranícke manifesty Legy naznačovali, že vzťahy s Ruskom sú žiaduce, na druhej strane pri hlasovaní zaujímali jej poslanci častejšie protiruské postoje. Je to dôkaz, že európske spojenectvá Kremľa sa môžu neustále meniť. Putinov režim sa snaží podporovať akékoľvek sily, ktorých cieľom je zmeniť európsku politiku voči Rusku.

Správanie Legy pri hlasovaní o Rusku sa zmenilo koncom roka 2020, aby sa doma prezentovala ako legitímnejšia a prijateľnejšia politická strana. V septembri 2020 všetci členovia Legy hlasovali proti uzneseniu odsudzujúcemu otravu Alexeja Navalného a požadujúcemu sankcie v dôsledku krokov Kremľa (VoteWatch-b). Avšak ich postoje k Rusku sa čoskoro zmenili. V januári 2021 všetci poslanci Legy okrem jedného schválili text kritizujúci Moskvu za zatknutie vodcu ruskej opozície (VoteWatch-c). Následne vo všetkých ostatných hlasovaniach týkajúcich sa Ruska, hlasovali proti ruským záujmom. (Dennison, Pardijs, 2016; Political Capital, 2021).

Štáty susediace s Ruskom sú voči Kremlu tvrdé. Fínsko a Estónsko dosiahli vysoké hodnoty indexu (Graf 2). Pravdepodobne považujú Rusko za väčšiu hrozbu ako ostatní kvôli ich geografickej blízkosti. Na tom nemení nič ani to, že strany EKRE a Perussuomalaiset sú súčasťou zoskupenia Identity and Democracy. Napriek tomu sa dá tvrdiť, že hoci skupina ID v Európskom parlamente nemá zásadný vplyv v európskej politike, pre Putinovo Rusko je cenným prínosom. Rusko prejavuje skupine ID širokú škálu podpory, od diplomatickej až po finančnú. Proruská pozícia tejto skupiny má do značnej miery ideologický charakter a je súčasťou ich odmietania európskeho status quo. Sú to strany, ktoré hlasujú proti mainstreamu a establišmentu. To však neznižuje dôležitosť ich prokremel'ského postoja.

5. Reakcia krajnej pravice na ruskú inváziu na Ukrajinu

V tejto kapitole sa budem zaoberať reakciami krajne pravicových strán zo skupiny ID na ruskú inváziu na Ukrajinu v období od 24.2.2022 do 15.4.2022. Rusko napadlo Ukrajinu 24. februára 2022, čo znamenalo veľkú eskaláciu rusko-ukrajinskej vojny, ktorá sa začala v roku 2014 po ukrajinskej revolúcii. Ruská invázia na Ukrajinu je udalosť, ktorá môže významným spôsobom ovplyvniť vzťahy krajnej pravice a Ruska. Mnohé strany zo skupiny ID sa dostali do nepríjemnej situácie, kedy musia tieto vzťahy vysvetľovať. Je dôležité podotknúť, že nasledujúce reakcie strán sú zozbierané z konkrétneho uvedeného obdobia a môžu sa postupom času meniť, vzhľadom na to, že sa v čase písania práce jedná o neukončený konflikt.

Mnohé strany a ich predstavitelia odsúdili ruskú inváziu, až na niekoľko výnimiek. Tu je tucet poslancov EP, ktorí 1.3.2022 hlasovali proti uzneseniu Európskeho parlamentu, ktoré odsúdilo ruskú inváziu na Ukrajinu (VoteWatch-a):

1. Lefteris Nikolaou Alavanos (Komunistická strana Grécka).
2. Clare Daly (Independents 4 Change, Írsko).
3. Özlem Demirel (Die Linke, Nemecko).
4. Francesca Donato (Republikánska renesancia, Taliansko).
5. Marcel de Graaff (Fórum pre demokraciu, Holandsko).
6. Ioannis Lagos (Národné ľudové vedomie, ex-Golden Dawn, Grécko).
7. Konstantinos Papadakis (Komunistická strana Grécka).
8. Sandra Pereira (Komunistická strana Portugalska).
9. João Pimenta Lopes (Portugalská komunistická strana).
10. Martin Schirdewan (Die Linke, Nemecko).
11. Miguel Urbán Crespo (Anticapitalistas, Španielsko).
12. Mick Wallace (Independents 4 Change, Írsko).
13. Tatjana Ždanoka (Lotyšský ruský zväz, Lotyšsko)

Väčšina je z krajnej ľavice, no na zozname je aj niekoľko krajne pravicových poslancov EP, medzi nimi aj Marcel de Graaff, člen skupiny ID. Krajná pravica sa dnes v reakcii na

inváziu častokrát snaží zaujať falošne neutrálne stanovisko. Je to riešenie, s ktorým prišli po ruskej invázií. Le Penová a Salvini si v minulosti podávali ruku s Putinom a pre európsku krajinú pravicu sa to v súčasnosti stalo problémom. Po ruskej invázii na Ukrajinu nemôžu otvorene podporovať Rusko a prezidenta Putina, pretože je to politicky príliš riskantné. Zároveň však nemôžu jednoznačne podporiť odsúdenie Západu bez toho, aby ohrozili svoju vlastnú pozíciu pred svojimi voličmi. (Horowitz, 2022)

Európska krajná pravica má teda výrazný problém s tým ako sa postaviť k ruskej invázii na Ukrajinu. Niektorí pravicoví lídri, ako napríklad Marine Le Penová, útok bez výhrad odsúdili. Matteo Salvini odsúdil vojenskú agresiu a odovzdal kvety ukrajinskej ambasáde. Bývalý minister vnútra a podpredseda talianskej vlády, ktorý stojí na čele krajne pravicovej strany Lega Nord, predtým opakovane vyjadroval svoj obdiv k Vladimírovi Putinovi. Okrem iného mal na sebe viackrát tričko s obrázkom Putina, rovnako ako v roku 2015 vyhlásil, že Putina má radšej ako talianskeho prezidenta Mattarella. Súčasný líder strany Vlaams Belang, Sam Van Rooy, vyhlásil: *„solidarita a podpora ukrajinského ľudu z celej Európy, Flámska a Antverp, sú veľmi potrebné a rovnako ako mnoho Flámov, aj moja strana vyjadruje svoje sympatie a podporu.“* (Van de Sande, Van Wiele, 2022; Jørgensen, 2022)

Ruská invázia tiež ukázala, že zahraničná politika voči Rusku v skupine ID nie je jednotná. Podľa predsedníčky Fínskej strany, Riikka Purra, zahraničná politika nebola spoločným menovateľom keď sa skupina ID pôvodne vytvorila. Tvrdí, že presadzovanie geopolitických cieľov Ruska zo strany členov ID bloku považuje za „nelojálne voči nacionalistickým stranám“, keďže ciele Ruska priamo ohrozovali postavenie krajín ako Fínsko a Estónsko. Taktiež sa vyjadrila, že: *"Dá sa povedať, že Lega a National Rally môžu byť nazvané užitočnými idiotmi v ich rokovaníach s Ruskom. Pre tieto strany bolo veľmi nepremyslené a naivné predstavovať si, že Putinovo Rusko bude akosi konštruktívnou protiváhou fenoménu multikulturalizmu a masovej imigrácie v západnej Európe."* (YLE News, 2022)

S ruskou inváziou na Ukrajinu sa pevné vzťahy zrazu stali problémom veľkého počtu pravicových lídrov a strán. Situácia na Ukrajine zanechala krajinú pravicu v Európe vo veľmi nepríjemnej situácii, keďže tradične najčastejšie slúži ako opozícia voči vládam a mainstreamovým politikom. Preto je pre ňu nepohodlné odsúdiť Rusko, vzhľadom na to, že tak robí väčšina svetových lídrov. Odsúdenie bývalého spojenca je zároveň obratom, ktorý je ťažké obhájiť pred voličmi.

Aj keď Rasseblement National Marine Le Penovej a Salviniho Lega odsúdili inváziu, Alternative für Deutschland a Strana slobody v Rakúsku nevyjadrili tak jasný postoj. Napríklad predsedníčka skupiny Alternative für Deutschland, Alice Weidelová, vyzvala na ukončenie vojenskej akcie, zdôraznila však, že problém je spôsobený Ukrajinou a Západom. (Le Page, 2022) Ešte minulý rok bola na návšteve Moskvy. (DW, 2021) Líder FPÖ, Herbert Kickl, sa zase vyjadril, že rakúsky kancelár Nehammer odsúdením ruskej invázie porušuje „trvalú neutralitu“ Rakúska. (Zwins, 2022) Holandský europoslanec, Marcel de Graaff, naznačil, že zverstvá na Ukrajine sú výsledkom čistky skôr ukrajinských, než ruských síl a že je jasné, že Zelensky sa snaží zapojiť NATO do vojny s Ruskom. (Hanke Vela, Lynch, 2022) Predseda hnutia SPD, Tomio Okamura síce na začiatku inváziu odsúdil, ale ani nie o týždeň neskôr hnutie SPD v hodnotení ruskej invázie zmenilo názor: „*nad'alej vraj odsudzuje ruskú agresiu, ale Česko by podľa ich názoru nemalo posielat' ukrajinskej armáde zbrane.*“ (Procházková, 2022) Europoslanec za SPD, Ivan David, na svojom Facebooku úplne otvorene šíri dezinformácie o agresii Ruska na Ukrajine, napríklad z útoku na civilistov v Kramatorsku vinil Ukrajincov. (Nowak, 2022) Tento prístup naznačuje, že niektoré strany ešte nechcú definitívne zatvoriť dvere pre budúce vzťahy s Ruskom.

„Oslabovanie vzťahov medzi krajinou pravice a Ruskom je badať už od roku 2019. Stalo sa tak po sérii škandálov medzi európskymi pravicovými stranami, ktoré viedli Rusko k tomu, že čoraz viac odstupovalo od spolupráce. Kremel' tu ukázal svoj úplný oportunizmus vo vzťahu k svojim pravicovým spojencom v Európe. Preto boli mnohí z krajnej pravice v posledných rokoch sklamaní z Ruska, keď im došlo, že ich Kremel' vykorisťoval bez toho, aby im niečo podstatné ponúkol späť. To viedlo k rastúcej nespokojnosti u pravicových strán. Preto tiež vidíme, že viaceré pravicové strany inváziu kritizujú“ (Shekhovtsov pre information.dk, 2022).

Transakčné vzťahy s Kremľom teda zjavne nepriniesli výsledky ani jednej strane. Invázia ovplyvnila aj lukratívne miesta v predstavenstvách ruských firiem, vzhľadom na rastúci tlak ekonomických sankcií. Kontakty s Putinom sa po invázií ťažko obhajujú. Bývalí šéfovia vlád sa teraz začínajú zriekať miest v predstavenstvách spoločností spojených s Ruskom. Francois Fillon, bývalý francúzsky premiér odstúpil z predstavenstva petrochemickej firmy Sibur a energetickej firmy Zarubezhneft, obe so sídlom v Moskve. Esko Aho, bývalý fínsky premiér odstúpil z predstavenstva Sberbank, najväčšej ruskej banky, zatiaľ čo Matteo Renzi, bývalý taliansky premiér odstúpil zo služby zdieľania áut Delimobil. (Laurent, 2022)

Na lukratívnych pozíciách v Nord Streame sa však stále drží bývalý nemecký kancelár Gerhard Schroeder a Karin Kneissl, bývalá ministerka zahraničných vecí Rakúska, tiež stále sedí v predstavenstve Rosneftu a bola zaradená do zoznamu vysokopostavených rakúskych a nemeckých politikov, ktorí pôsobia ako kremel'skí lobisti. Tieto väzby odhaľujú pravdu o západnej demokratickej a ekonomickej slabosti. Vzťahy európskych lídrov s Ruskom počas tejto krízy podkopali dôveryhodnosť politickej elity. Ide o systémové problémy, ktoré si vyžadujú systémové riešenia ako napríklad návrh správy výboru Európskeho parlamentu o zahraničnom zasahovaní do demokracie, ktorý vyzýval na posilnenie obmedzení pracovných miest, kde sa úradníci ľahko presúvajú z verejného do súkromného sektora, prísnejšie pravidlá lobovania a konzistentnejšie pravidlá EÚ v oblasti darov.²⁰ (Laurent, 2022)

²⁰ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2022-0022_EN.html

Záver

Za posledné desaťročie sa stali radikálne pravicové strany populárnejšími a následne sú aj lepšie zastúpené na regionálnej úrovni, národnej úrovni a úrovni EÚ. Kvôli tomu stojí za to analyzovať aj zahraničnopolitické perspektívy radikálnej pravice. Na základe literatúry, ako aj údajov uvedených v tejto práci je jasné, že významná časť radikálnej pravice vnímala Rusko ako svojho spojenca. Táto práca sa snažila odpovedať na tri otázky. Po prvé, aké sú formy spolupráce medzi krajnou pravcou v Európe a Ruskom? Po druhé, do akých proruských aktivít sa zapájajú krajne pravicové strany v Európe? A nakoniec, ako hlasujú proruské krajne pravicové strany v Európskom parlamente? Odpovedaním na tieto otázky som prispel k rastúcemu počtu literatúry o európskej radikálnej pravici a jej postoji k Rusku.

Táto práca pomocou údajov z hlasovaní v EP skúma vzťahy krajnej pravice a Ruska v rámci politickej skupiny ID. Výskumný materiál pozostáva z 13 hlasovaní Európskeho parlamentu, ktoré sa uskutočnili v rokoch 2019 až 2022. Taktiež skúma proruské aktivity členov tejto skupiny. Vplyv Ruska na krajnú pravcu nemožno pochopiť tak, že sa zameriame len na formálne vzťahy, ale musíme analyzovať aj vzťahy neformálne. Formálne sa radikálni pravicoví populisti stretávali s predstaviteľmi ruskej vlády, ale ešte dôležitejšie sú neformálne vzťahy, keďže ešte viac preukazujú napojenie radikálnych pravicových populistov na Rusko. Zistenia poukazujú na dôležitosť týchto neformálnych vzťahov, ktoré podkopávajú demokraciu v Európe.

Výskum v tejto práci sa zameriaval na hlasovania a súdržnosť skupiny ID aby vysvetlil význam a úlohu tejto politickej skupiny pri tvorbe politiky EP voči Rusku. Súbor literatúry, ktorý som použil popisoval spôsoby fungovania vzťahov medzi Ruskom a krajnou pravcou, pričom skúmal úlohu jednotlivých aktérov v týchto vzťahoch. Cieľom práce bolo taktiež rozobrať aktivity politických strán EP. Niektoré radikálne pravicové populistické strany ako RN, AfD, SPD, FPÖ a VB sa pri hlasovaní v Európskom parlamente ukázali ako výrazne proruské. V iných politických stranách ako PS, DF, Lega a EKRE miera proruskosti nebola taká výrazná. Francúzsko a Taliansko dominujú skupine ID, delegácia každej krajiny tvorí zhruba tretinu čo do veľkej miery ovplyvňovalo výsledky hlasovaní a porovnávanie lojálnosti k frakcii.

Preskúmanie aktivít strán skupiny ID ukazuje, že pôsobenie v rovnakom regióne nemusí byť zárukou jednotných politických pozícií, avšak estónska, dánska a fínska strana výraznejšie

vnímajú ruskú hrozbu z dôvodu geografickej blízkosti. EKRE, DF, PS a Lega sa v debatách vyjadrili, že považujú Moskvu za hrozbu, zatiaľ čo ostatné radikálne pravicové strany v zoskupení pristupovali k Rusku pozitívne. Je však potrebné zdôrazniť, že väčšina hlasovaní a debát, týkajúcich sa Ruska, ktoré boli skúmané, sa udiali pred ruskou inváziou na Ukrajinu. Celkovo rozdiely medzi radikálnymi pravicovými stranami ID naznačujú, že ako politická rodina pravdepodobne nebudú ťahať rovnakým smerom v budúcich vzťahoch EÚ k Rusku. To sa ukázalo aj pri skúmaní ich reakcií na ruskú inváziu, kedy niektoré strany ju jednoznačne odsúdili, zatiaľ čo iné vo vyjadreniach neboli tak jednoznačné a nechceli si vo vzťahoch s Ruskom predčasne definitívne zatvárať dvere.

Táto práca skúmala, ako prítomnosť ID v Európskom parlamente pôsobí ako prostriedok na zblíženie medzi Európskou úniou a Ruskou federáciou. Analýza bola štruktúrovaná okolo uznesení parlamentu o strategických cieľoch Európskej únie a zahraničnej politiky týkajúcich sa Ruska. Téma vzťahov Ruska a krajnej pravice v Európe je stále otvorená a vzhľadom na ruský agresívny útok na Ukrajinu je len ťažko možné predvídať ako sa bude ďalej vyvíjať. Tieto vzťahy sa budú musieť skúmať retrospektívne aj z dôvodu analyzovania chýb v politike k Rusku a možného podcenenia ruskej hrozby. Preto je na túto tému potrebný ďalší výskum, ktorý nám môže pomôcť pri určovaní ďalšej politiky voči Ruskej federácií. Bude taktiež veľmi zaujímavé sledovať, ako sa zmení postoj tradičných podporovateľov Putina z radov krajnej pravice po invázií.

Zoznam použitých zdrojov

Pramene

BBC. (2014, 9. novembra). *Court rules Vlaams Blok is racist*. Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/3994867.stm>

BBC. (2017). *German AfD leader Petry meets pro-Putin Russian MPs*, Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-39037936>

Britannica. *Jean-Marie Le Pen*. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Jean-Marie-Le-Pen>

Britannica-b. *Boris Yeltsin*. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Boris-Yeltsin>

Carnegie Endowment for International Peace. *Andrew S. Weiss*. Dostupné z: <https://carnegieendowment.org/experts/824https://carnegieendowment.org/experts/824>

ČT24. (2015, 16. júna). „*J sme radikální hnutí*.“ *Okamura má novou stranu – SPD*. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1537546-jsme-radikalni-hnuti-okamura-ma-novou-stranu-spd>

Dansk Folkeparti. *The Party Program of the Danish People's Party*. Dostupné z: <https://danskfolkeparti.dk/politik/in-another-languages-politics/1757-2/>

DutchNews. (2018, 28. februára). *Wilders under fire from MH17 relatives over Russia trip*. Dostupné z: <https://www.dutchnews.nl/news/2018/02/wilders-under-fire-from-mh17-relatives-over-russia-trip/>

DW. (2019, 14. júna) *Far-right parties form new group in European Parliament*. Dostupné z: <https://www.dw.com/en/far-right-parties-form-new-group-in-european-parliament/a-49189262>

DW. (2021, 10. marca). *Germany's far-right AfD lawmakers visit Moscow*. Dostupné z: <https://www.dw.com/en/germanys-far-right-afd-lawmakers-visit-moscow/a-56829773>

Europa-Universität Viadrina. *Prof. Dr. Michael Minkenberg*. Dostupné z: https://www.kuwi.europa-uni.de/en/lehrstuhl/vs/politik1/Prof_Dr_MichaelMinkenberg/index.html

European Parliament. (2021, 16. septembra). *European Parliament recommendation of 16 September 2021 to the Council, the Commission and the Vice-President of the Commission / High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy on the direction of EU-Russia political relations.* Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0383_EN.html

European Parliament. (2022, 8. februára). *Report on foreign interference in all democratic processes in the European Union, including disinformation.* Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2022-0022_EN.html

European Parliament. *Rules on political groups in the EP.* Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/637956/EPRS_BRI\(2019\)637956_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/637956/EPRS_BRI(2019)637956_EN.pdf)

Facebook. (2016, 20. februára). *Cestou k míru v evropském prostoru je spolupráce s Ruskem.* Dostupné z: <https://www.facebook.com/tomio.cz/videos/1158337217510425/>

France24. (2021, 3. júla). *Former French PM Fillon joins Russian state oil company board.* Dostupné z: <https://www.france24.com/en/france/20210703-former-french-pm-fillon-joins-russian-state-oil-company-board>

ID group. *Members.* Dostupné z: <https://www.idgroup.eu/members>

ISD. (2017). “MAKE GERMANY GREAT AGAIN” *Institute for Strategic Dialogue.* Dostupné z: <https://www.isdglobal.org/wp-content/uploads/2017/12/Make-Germany-Great-Again-ENG-061217.pdf>

Okamura(a). *Tomio Okamura: Upálení a vybombardování.* Dostupné z: <https://www.spd.cz/tomio-okamura-upaleni-a-vybombardovani/>

Okamura(b). *Tomio Okamura: Sankce vůči Rusku byly od počátku naprostá hloupost.* Dostupné z: <https://www.spd.cz/tomio-okamura-sankce-vuci-rusku-byly-od-pocatku-naprosta-hloupost/>

Political Capital. (2016, 2. decembra). *Introduction.* Dostupné z: <https://www.politicalcapital.hu/introduction.php>

RadioFreeEurope RadioLiberty. (2021, 2. júna). *Austrian Ex-Foreign Minister Kneissl Becomes Rosneft Board Member.* Dostupné z: <https://www.rferl.org/a/karin-kneissl-rosneft-austria/31286880.html>

Reuters. (2016, 19. decembra). *Austrian far right signs deal with Putin's party, touts Trump ties*. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-austria-farright-russia-idUSKBN1481MJ>

Reuters. (2018, 14. novembra). *Austria says it will not expel any Russians over spy case*. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-austria-russia-spy-idUSKCN1NJ23G>

Shekhovtsov. *Anton Shekhovtsov*. Dostupné z: <http://www.shekhovtsov.org/>

Stockholms universitet. Jens Rydgren. Dostupné z: <https://www.su.se/profiles/rydgr-1.183900>

The German Marshall Fund of the United States. (2019). *DIVIDE AND OBSTRUCT: POPULIST PARTIES AND EU FOREIGN POLICY*. Dostupné z: <https://www.gmfus.org/sites/default/files/Populists%20and%20EU%20Foreign%20Policy.pdf>

Transparency International. (2019, 24. mája). *AUSTRIA'S STRACHE AFFAIR AND THE UNDUE INFLUENCE TOOLKIT*. Dostupné z: <https://www.transparency.org/en/news/austrias-strache-affair-at-the-undue-influence-toolkit>

University of Georgia. *Cas Mudde*. Dostupné z: <https://spia.uga.edu/faculty-member/cas-mudde/>

Vlaams Belang. *BEGINSELVERKLARING*. Dostupné z: <https://www.vlaamsbelang.org/beginselverklaring/>

VoteWatch-a. *Russian aggression against Ukraine*. Dostupné z: <https://www.votewatch.eu/en/term9-russian-aggression-against-ukraine-motion-for-resolution-vote-resolution-as-a-whole.html###vote-tabs-list-2>

VoteWatch-b. *Situation in Russia, the poisoning of Alexei Navalny*. Dostupné z: <https://www.votewatch.eu/en/term9-situation-in-russia-the-poisoning-of-alexei-navalny-motion-for-resolution-vote-resolution-as-a-whole.html###vote-tabs-list-2>

VoteWatch-c. *The arrest of Aleksei Navalny*. Dostupné z: <https://www.votewatch.eu/en/term9-the-arrest-of-aleksei-navalny-joint-motion-for-resolution-vote-resolution-as-a-whole.html>

Warsaw Institute. (2020, 10. júna). *Russia's German Connection: Schroeder Re-elected Rosneft's Board Chairman*. Dostupné z: <https://warsawinstitute.org/russias-german-connection-schroeder-re-elected-rosnefts-board-chairman/>

Yle News. (2022). *Finns Party plays down links with Putin-friendly partners in EU Parliament*. Dostupné z: <https://yle.fi/news/3-12365929>

Literatúra

Bennhold, K., Schuetze, C.F. (2019, 18. mája). *Austrian Leader Calls for Snap Election After Far-Right Vice Chancellor Resigns*. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2019/05/18/world/europe/austria-strache-resigns-video.html>

Betz H. (1994). *Radical Right-Wing Populism in Western Europe*, New York: St. Martins Press

Betz, H. & Johnson, C. (2004, 4. marca). Against the current—stemming the tide: the nostalgic ideology of the contemporary radical populist right. *Journal of Political Ideologies*, 9(3), 311-327.

Borrell, J. (2021, 7. februára). *My visit to Moscow and the future of EU-Russia relations*. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/92722/my-visit-moscow-and-future-eu-russia-relations_en

Braw, E. (2015, 1. septembra). *Putin Seeks to Influence Radical Parties in Bid to Destabilise Europe*. Dostupné z: <https://www.newsweek.com/2015/01/16/putins-envoys-seek-influence-european-radicals-297769.html>

Cohen, R. S., Radin, A. (2019). *Russia's Hostile Measures in Europe*. Dostupné z: https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR1793.html

Conway, M. (1993). *Collaboration in Belgium: Leon Degre/le and the Rexist Movement, 1940-1944*. New Haven: Yale University Press

Coynash, H. (2018, 15. mája). *Four years of Kremlin's 'Donbas republics' and their far-right and left-wing friends*. Dostupné z: <https://khpg.org/en/1526307199>

Dandolov, P. (2014). *Europeanization as a cause of Euroscepticism – comparing the outlooks of parties in Eastern and Western Europe: Bulgaria (Ataka), Romania (PRM), the Netherlands (PVV) and Germany (die Republikaner)*. Dostupné z: https://purehost.bath.ac.uk/ws/portalfiles/portal/187935508/DANDOLOV_PHILIP_PhD_Dissertation_June_2014.pdf

Decker, P. (2020, 15. januára). *Immigrants Are Big Fans of Germany's Anti-Immigrant Party*. Dostupné z: <https://foreignpolicy.com/2020/01/15/russian-german-immigrants-fans-afd-anti-immigrant/>

Dennison, S., Pardijs, D. (2016, 27. júna). *The world according to Europe's insurgent parties: Putin, migration and people power*. Dostupné z: https://ecfr.eu/publication/the_world_according_to_europes_insurgent_parties7055/

Deutsch, A., Escritt, T. (2014, 17. apríla). *Dutch rightist Wilders blames EU for Ukraine crisis; hints at UKIP alliance*. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-eu-election-dutch-wilders-idUSBREA3G1CS20140417>

Dezső, A., Győri, L., Juhász, A. & Krekó, P. (2015, 14. apríla). *"I am Eurasian" - The Kremlin connections of the Hungarian far-right*. Dostupné z: https://politicalcapital.hu/news.php?article_read=1&article_id=88

Dodman, B. (2014, 23. novembra). *France's cash-strapped far right turns to Russian lender*. Dostupné z: <https://www.france24.com/en/20141123-france-far-right-turns-russian-lender-national-front-marine-le-pen>

Futák-Campbell, B. (2020). Political Synergy: How the European Far-Right and Russia Have Joined Forces Against Brussels. *Atlantisch Perspectief*, 44(1), 30–35.

Galeotti, M. (2017, 1. septembra). *Controlling Chaos: How Russia manages its political war in Europe*. Dostupné z: https://ecfr.eu/wp-content/uploads/ECFR228_-_CONTROLLING_CHAOS1.pdf

Gorwa, R. (2017, 1. júla). *Pro-Putin bots are dominating Russian political talk on Twitter*. Dostupné z: <https://www.oii.ox.ac.uk/news-events/news/pro-putin-bots-are-dominating-russian-political-talk-on-twitter/>

Griffin R. (2003). From Slime Mould to Rhizome: An Introduction to the Groupuscular Right. *Patterns of Prejudice*, 37(1), 27-50.

Griffin, R. (2007). *Modernism and Fascism*, New York: PALGRAVE MACMILLAN

Griffin, Roger. (2000). Interregnum or endgame? The radical right in the 'post-fascist' era. *Journal of Political Ideologies*, 5(2), 163-178.

Gyori, L., Krekó, P., Janda, J., Weidinger, B. (2017). *Does Russia interfere in Czech, Austrian and Hungarian elections?* Dostupné z: https://www.kremlinwatch.eu/userfiles/western_experiences_eastern_vulnerabilities_20171012_15273208786863.pdf

Hajba, M. (2014, 18. novembra). *The Kremlin Connection*. Dostupné z: <http://4liberty.eu/the-kremlin-connection/>

Hanke Vela, J., Lynch, S. (2022, 5. apríla). *Brussels Playbook: More sanctions — VDL to Kyiv? — Putin's friends in Parliament*. Dostupné z: <https://www.politico.eu/newsletter/brussels-playbook/sanctions-coming-vdl-to-kyiv-corporate-tax/>

Hansen, S. 2017. *Russian hybrid warfare: A study of disinformation*. Dostupné z: <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/197644/1/896622703.pdf>

Henke, O., Wood, S. (2021). Denmark and Nord Stream 2: A small state's role in global energy politics. *Energy policy*, 148.

Höllwerth, A. (2015). Review of Putin vs Putin: Vladimir Putin Viewed from the Right, by A. Dugin & G. Nielsen. *The Russian Review*, 74(4), 736–737.

Horowitz, J. (2022, 26. februára). *Putin's Aggression Leaves His Right-Wing Fan Club Squirring*. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2022/02/26/world/europe/russia-putin-matteo-salvini-marine-le-pen.html>

Chambers, M., Marsh, S. (2022, 22. februára). *Germany freezes Nord Stream 2 gas project as Ukraine crisis deepens*. Dostupné z: <https://www.reuters.com/business/energy/germanys-scholz-halts-nord-stream-2-certification-2022-02-22/>

Chazan, D. (2015, 4. apríla). *Russia 'bought' Marine Le Pen's support over Crimea*. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/france/11515835/Russia-bought-Marine-Le-Pens-support-over-Crimea.html>

Christensen, C. D. (2016, 11. septembra). *Russisk statspropaganda elsker Dansk Folkeparti*. Dostupné z: <https://www.mm.dk/artikel/russisk-statspropaganda-elsker-dansk-folkeparti>

Isachenkov, V. (1996, 10. februára). *Zhirinovsky, Le Pen Announce Far-Right Union*. Dostupné z: <https://apnews.com/article/231454bf896506bd17e7542697e63a51>

Jorgensen, L. S. (2022, 1. marca). *Le Pen, Salvini og Orbán trykkede hænder med Putin. Det er blevet en giftig sag for Europas yderste højre*. Dostupné z: <https://www.information.dk/udland/2022/02/le-pen-salvini-orban-trykkede-haender-putin-blevet-giftig-sag-europas-yderste-hoejre>

Jozwiak, R., Tuhina, G., Zhygalov, G. (2019, 25. februára). *Exclusive: Daughter Of Putin's Spokesman Working In European Parliament*. Dostupné z: <https://www.rferl.org/a/daughter-of-putin-s-spokesman-working-in-european-parliament/29789851.html>

Kmenta, J. (2022, 2. marca). *Okamurova matrjoška. Kde se vzaly ruské vazby*. Dostupné z: <https://reportermagazin.cz/a/inAJv/okamurova-matrjoska-kde-se-vzaly-ruske-vazby>

Knolle, K. (2018, 21. augusta). *A bow or a curtsey? Austrian minister's gesture to Putin sparks furor*. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-russia-austria-wedding-idUSKCN1L61CI>

Kopeček, L. (2007). The Far Right in Europe: A summary of attempts to define the concept, analyze its identity, and compare the Western European and Central European far right. *Středoevropské politické studie / Central European Political Studies Review*, 9(4).

Krejčí, M. (2018, 22. mája). *Co vidí v Rusku prokremelští čeští poslanci a senátoři: země kvete a sankce ji nebolí*. Dostupné z: <https://hlidacipes.org/co-vidi-v-rusku-prokremelsti-cesti-poslanci-a-senatori-zeme-kvete-a-sankce-ji-neboli/>

Krekó, P., Molnár, C., Szicherle, P. (2020). *Authoritarian shadows in the European Union*. Dostupné z: https://www.politicalcapital.hu/pc-admin/source/documents/authoritarian_shadows_in_the_eu_2020_09.pdf

Krekó, P., Schmid, F., Weidinger, B. (2017). *Russian Connections of the Austrian Far-Right*. Dostupné z: https://www.politicalcapital.hu/pc-admin/source/documents/PC_NED_country_study_AT_20170428.pdf

Krius, S. (2017, 22. novembra). *Wilder improves relations with Russia*. Dostupné z: <https://www.geertwilders.nl/in-de-media-mainmenu-74/nieuws-mainmenu-114/94-english/2073-wilders-improves-relations-with-russia>

Laquer, Walter. (1996). *Fascism: Past, Present, Future*. New York: Oxford University Press

Laruelle, M. (2015). *The 'Russian World'. Russia's Soft Power and Geopolitical Imagination*, Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/344222398_The_'Russian_World'_Russia's_Soft_Power_and_Geopolitical_Imagination_Center_for_Global_Interests_Papers_May

Laruelle, M. (2017). *Eurasianism and the European Far Right: Reshaping the Europe–Russia Relationship*. London: Lexington Books

Laruelle, M. (2018). *Entangled Far Rights: A Russian-European Intellectual Romance in the Twentieth Century*. University of Pittsburgh Press

Le Page, I. (2022, 5. marca). *Europe's far-right in a pickle over Ukraine war, Putin links*. Dostupné z: <https://www.timesofisrael.com/europes-far-right-in-a-pickle-over-ukraine-war-putin-links/>

Liechtenstein, S. (2018, 23. augusta). *From Russia (to Austria) with love?* Dostupné z: <https://eobserver.com/news/142646>

Marrazzo, F. (2013, 5. septembra). *"Io sto con Putin": il Comune rimuove i manifesti omofobi*. Dostupné z: <https://www.romatoday.it/politica/manifesti-io-sto-con-putin-roma.html>

Mattelaer, A., Vansina, L. (2020). *DEALING WITH RUSSIA: TOWARDS A COHERENT BELGIAN POLICY*. Dostupné z: <https://www.egmontinstitute.be/content/uploads/2020/12/EP109.-final.pdf?type=pdf>

Mcintosh, J. (2019, 18. mája). *Austria's FPÖ Freedom Party: A turbulent history*. Dostupné z: <https://www.dw.com/en/austrias-fp%C3%B6-freedom-party-a-turbulent-history/a-48789817>

Minkenberg M. (2002). *The Radical Right in Postsocialist Central and Eastern Europe: Comparative Observations and Interpretations*. *East European Politics and Societies*, 16(2), 335-362.

Moldovanov, R. (2019, 26. augusta). *Why Zhirinovsky Is Hosting European Nationalists At The State Duma*. Dostupné z: <https://ridl.io/en/why-zhirinovsky-is-hosting-european-nationalists-at-the-state-duma/>

Mondry, H., & Pavlov, E. (2019). *RUSSIA'S FUTURES, FROM FAIRY TALES AND EDITORIALS TO KREMLIN NARRATIVES: PROKHANOV, DUGIN, SURKOV*. *New Zealand Slavonic Journal*, 53(54), 201–230.

Mudde C. (2007). *Populist Radical Right Parties in Europe*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Muller, J. (2018, 8. oktobra). *Walter Laqueur obituary*. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/books/2018/oct/08/walter-laqueur-obituary>
- Neukirch, R. (2014, 31. marca). *Is Germany a Country of Russia Apologists?* Dostupné z: <https://www.spiegel.de/international/germany/prominent-germans-have-understanding-for-russian-annexation-of-crimea-a-961711.html>
- Nowak, J. (2022, 11. apríla). *Europoslanec David (SPD) šíří ruskou propagandu. Z útoku na civilisty v Kramatorsku viní Ukrajince*. Dostupné z: <https://www.forum24.cz/europoslanec-david-spd-siri-ruskou-propagandu-z-utoku-na-civilisty-v-kramatorsku-vini-ukrajince/>
- Oltermann, P. (2019, 20. mája). *Austria's 'Ibiza scandal': what happened and why does it matter?* Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2019/may/20/austria-ibiza-scandal-sting-operation-what-happened-why-does-it-matter>
- Parland, T. (2005). *The Extreme Nationalist Threat in Russia*, New York: RoutledgeCurzon
- Procházková, A. (2022, 4. marca). *NEVÍTE, KOMU MUNICE NA UKRAJINĚ PŘIJDE. SPD TAK, JAK JI ZNÁME, JE ZPĚT*. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/agenda/nevite-komu-munice-na-ukrajine-prijde-spd-tak-jak-ji-zname-je-zpet>
- Ripoll Servent, A. (2014). The role of the European Parliament in international negotiations after Lisbon. *Journal of European Public Policy*, 21(4), 568-596.
- Ripoll Servent, A. (2017). *The European Parliament*, Red Globe Press.
- Rydgren, J. (2007). The sociology of the radical right. *Annual Review of Sociology*, 33, 241–262.
- Shekhovtsov, A. (2014, 17. marca). *Pro-Russian extremists observe the illegitimate Crimean "referendum"*. Dostupné z: <http://anton-shekhovtsov.blogspot.com/2014/03/pro-russian-extremists-observe.html>
- Shekhovtsov, A. (2014, 28. apríla). *The Kremlin's marriage of convenience with the European far right*. Dostupné z: <https://www.opendemocracy.net/en/odr/kremlins-marriage-of-convenience-with-european-far-right/>
- Shekhovtsov, A. (2015). *Alexander Dugin and the West European New Right, 1989-1994*. Dostupné z:

https://www.academia.edu/27268254/Alexander_Dugin_and_the_West_European_New_Right_1989_1994

Shekhovtsov, A. (2018). *RUSSIA AND THE WESTERN FAR RIGHT*. New York: Routledge

Shekhovtsov, A. (2021a). The Phenomenon of the European Far Right and Their Foreign Policy Positions. *Sociology of Power*.

Shekhovtsov, A. (2021b, 5. mája)b. *Moscow using far right to infiltrate EU parliament*. Dostupné z: <https://euobserver.com/investigations/151679>

Shenfield, S. (2000). *Russian Fascism: Traditions, Tendencies and Movements*. Routledge

Schulteis, E. (2019, 30. septembra). *Austria's Election Shows That the Far Right's Floor Is Rising*. Dostupné z: <https://www.theatlantic.com/international/archive/2019/09/austria-far-right-election-fpo/599047/>

Strickland, P. (2018, 2. apríla). *Is Austria's far-right FPO losing support amid Nazi scandals?* Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2018/4/2/is-austrias-far-right-fpo-losing-support-amid-nazi-scandals>

Tolstoy, A., & McCaffray, E. (2015). MIND GAMES: Alexander Dugin and Russia's War of Ideas. *World Affairs*, 177(6), 25–30.

Umland, A. (2005). Concepts of Fascism in Contemporary Russia and the West. *Political Studies Review*, 3(1), 34–49

Umland, A. (2007). *Post-Soviet 'Uncivil Society' and the Rise of Aleksandr Dugin: A Case Study of the Extraparliamentary Radical Right in Contemporary Russia*. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2892325

Umland, A. (2010). Aleksandr Dugin's Transformation from a Lunatic Fringe Figure into a Mainstream Political Publicist, 1980–1998: A Case Study in the Rise of Late and Post-Soviet Russian Fascism. *Journal of Eurasian Studies*, 1(2), 144–152.

Van de Sande, S., Van Wiele, S. (2022). *Solidariteit met Oekraïne ligt voor Vlaams Belang in Mechelen moeilijker dan in Antwerpen*. Dostupné z: https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20220329_96674846

Van Herpen, M. (2013). *Putinism: The Slow Rise of a Radical Right Regime in Russia*. Palgrave Macmillan

Van Herpen, M. H. (2018). THE RISE OF KREMLIN-FRIENDLY POPULISM IN THE NETHERLANDS. *Cicero Foundation Great Debate Paper 18(4)*

Walker, C. (2018). What Is “Sharp Power”? *Journal of Democracy*, 29(3), 9-23.

Weaver, C. (2013, 8. septembra). *Konstantin Malofeev, Marshall Capital Partners*. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/569e533e-051c-11e3-9e71-00144feab7de>

Weiss, A. S. (2020, 27. februára). *With Friends Like These: The Kremlin’s Far-Right and Populist Connections in Italy and Austria*. Dostupné z: <https://carnegieendowment.org/2020/02/27/with-friends-like-these-kremlin-s-far-right-and-populist-connections-in-italy-and-austria-pub-81100>

Wiederwald, R. (2019, 21. mája). *Austria's far-right FPÖ party under scrutiny for ties to Russia*. Dostupné z: <https://www.dw.com/en/austrias-far-right-fp%C3%B6-party-under-scrutiny-for-ties-to-russia/a-48822539>

Zimmerman, W. (2002). *THE RUSSIAN PEOPLE AND FOREIGN POLICY*. United Kingdom: Princeton University Press

Zwins, C. (2022, 24. februára). *Kickl wrong: neutral Austria can condemn Russian invasion*. Dostupné z: <https://www.profil.at/faktiv/kickl-im-unrecht-neutrales-oesterreich-darf-russische-invasion-verurteilen/401916604>

Abstrakt (SK)

Prepojenie Ruska na európske krajne pravicové strany

Za posledné desaťročie sa stali radikálne pravicové strany populárnejšími a následne sú aj lepšie zastúpené na regionálnej úrovni, národnej úrovni a úrovni EÚ. Vzťahy medzi Ruskom a krajnou pravice sa postupne vyvíjali už od 90. rokov 20. storočia. Tieto vzťahy mali recipročnú a ideologickú formu. Táto práca je rozdelená na teoretickú a analytickú časť. V teoretickej časti je zadefinovaná krajná pravica a jej vývoj v povojnovom období a popísaná história prepojenia Ruska na západnú krajnú pravice. V tretej kapitole sú zhrnuté napojenia krajne pravicových strán zo skupiny ID (okrem EKRE a PS) na Rusko najmä v období od roku 2014 až po súčasnosť. Analytická časť bakalárskej práce skúma hlasovanie krajne pravicových strán zo skupiny ID v Európskom Parlamente. Skúmané sú hlasovania týkajúce sa Ruska v období od roku 2019 do 2022. Práca taktiež analyzuje príspevky do debát od členov skupiny ID v danom období. V záverečnej kapitole sú popísané vyjadrenia lídrov krajne pravicových strán, ktoré sú analyzované v práci, na ruskú inváziu na Ukrajinu v roku 2022. Tieto vyjadrenia sú bezprostredné vyjadrenia po invázií, teda v období do 1. 4. 2022. V závere sú zhrnuté zistenia plynúce z analytickej časti práce.

Kľúčové slová

Rusko, krajná pravica, Európsky parlament, skupina ID, prepojenia krajnej pravice, Európska únia

Abstract (EN)

Russian connection with European Far Right

Over the last decade, radical right-wing parties have become more popular and, consequently, better represented at regional, national and EU level. Relations between Russia and the far right have been gradually evolving since the 1990s. These relations took a reciprocal and ideological form. This work is divided into theoretical and analytical part. The theoretical part defines the far right and its development in the postwar period and the history of Russia's connections to the western right. The third chapter summarizes the connections of far-right parties from the ID group (except EKRE and PS) to Russia, especially in the period from 2014 to the present. The analytical part of the bachelor thesis examines the voting of far-right parties from the ID group in the European Parliament. Votes concerning Russia in the period from 2019 to 2022 are examined. The work also analyzes the contributions to the debates from members of the ID group in that period. The final chapter describes the statements of the leaders of the far right, which are analyzed in the work, on the Russian invasion of Ukraine in 2022. These statements are immediate statements after the invasion, in the period up to April 1, 2022. The conclusion summarizes the findings from the analytical part of the work.

Keywords

Russia, far right, European Parliament, ID group, far right links, European Union

